



Broj: 07-11-2-3037-9/21
Sarajevo, 30. 9. 2022. godine

SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
n/p Elvedin Okerić, predsjedavajući Skupštine

PREDMET: Dostava Izveštaja o finansijskoj reviziji Kantona Sarajevo za 2021. godinu

Poštovani,

U skladu s članom 16, stav 1) Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj 22/06), Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH dostavio Vam je Izveštaj o finansijskoj reviziji Kantona Sarajevo za 2021. godinu na e-mail adresu: predsjedavajući@skupština.ks.gov.ba 30. 9. 2022. godine.

Ukoliko smatrate potrebnim, možemo, u skladu s mogućnostima, osigurati predstavnika Ureda za reviziju na raspravi Skupštine Kantona Sarajevo o Izveštaju o finansijskoj reviziji Kantona Sarajevo, radi eventualnih pojašnjenja i boljeg razumijevanja revizijskih nalaza.

S ciljem dobivanja povratnih informacija o poduzetim aktivnostima na osnovu našeg Izveštaja, poželjno bi bilo da nas blagovremeno obavijestite o usvojenim zaključcima Skupštine Kantona Sarajevo u vezi s predmetnim Izveštajem.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

- Naslovu
- Dosje
- a/a



GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić





IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

KANTONA SARAJEVO

2021.

Broj: 01-02-07-11-2-3037-7/21

Sarajevo, septembar 2022.



SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI.....	3
II	REZIME DATIH PREPORUKA	5
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	8
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	9
1.	UVOD	9
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	9
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA..	10
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	12
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE	16
6.	KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	18
6.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	18
6.1.1	Prihodi i primici	18
6.1.1.1	Prihodi od poreza.....	19
6.1.1.2	Neporezni prihodi	19
6.1.1.3	Primljeni transferi i donacije.....	21
6.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje	22
6.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	22
6.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	23
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi.....	25
6.1.2.4	Kapitalni transferi.....	32
6.1.2.5	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	34
6.1.3	Finansijski rezultat	35
6.2	KONSOLIDOVANI BILANS STANJA.....	36
6.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe	36
6.2.1.1	Novčana sredstva.....	36
6.2.1.2	Kratkoročna potraživanja	37
6.2.2	Stalna sredstva.....	38
6.2.3	Dugoročni plasmani.....	40
6.2.4	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	41
6.2.5	Dugoročne obaveze i razgraničenja.....	42
6.2.6	Popis sredstava i obaveza	42
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA.....	42
7.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	43
8.	JAVNE NABAVKE	43
9.	SUDSKI SPOROVI	45
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	45
V	PRILOG: KONSOLIDOVANI GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	48
	Konsolidovani Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2021. godinu	49
	Konsolidovani Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine.....	53
	Konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine.....	54



I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja **Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton)** koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, konsolidovani finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Kantona na 31. 12. 2021. godine, novčane tokove i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Ne možemo potvrditi iskazana potraživanja u iznosu od najmanje 33.041.122 KM jer se nismo uvjerili da su sva po osnovu koncesija i od pravnih lica knjigovodstveno evidentirana, a potraživanja za koncesije i poslovne prostore su dijelom priznata bez vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava. Također, značajan dio potraživanja predmet je sudskih sporova i njihova naplata je neizvjesna, a za najveći broj ne vrši se usaglašavanje s kupcima onako kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 6.2.1.2 Izvještaja);
2. Dugoročni plasmani po osnovu datih kredita pripadnicima boračke populacije u ranijem periodu u svrhu zapošljavanja, u iznosu od 7.409.012 KM, i dalje se iskazuju kod Ministarstva za boračka pitanja, iako je za značajan dio obustavljena prinudna naplata zbog nenaplativosti, zbog čega i ne možemo potvrditi iskazani iznos (tačka 6.2.3 Izvještaja);
3. Ne možemo potvrditi iskazana stalna sredstva jer su kod Direkcije za puteve na stalnim sredstvima u pripremi ukupna ulaganja u rekonstrukciju i investiciono održavanje saobraćajnica iznosila 94.306.492 KM. Nije uspostavljena pomoćna knjiga stalnih sredstava na osnovu koje bismo potvrdili pojedinačne vrijednosti okončanih radova za koje se nije vršilo povećanje stalnih sredstava u upotrebi i nije vršen obračun amortizacije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Također, kod Zavoda za izgradnju na stalnim sredstvima u pripremi, u iznosu od najmanje 2.914.535 KM, u posljednjih 20 godina nije bilo aktivnosti na dovođenju u upotrebno stanje (tačka 6.2.2 Izvještaja);
4. Nisu knjigovodstveno iskazana stalna sredstva za projekat rekonstrukcije tramvajske pruge koji provodi Ministarstvo saobraćaja, u vrijednosti od najmanje 4.675.680 KM, što nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i trezor Kantona (tačke 6.1.2.4 i 6.2.2 Izvještaja).



Reviziju finansijskih izvještaja obavili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava¹. Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Kantona u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Odgovornost rukovodstva za konsolidovane finansijske izvještaje

Ministar finansija Kantona je odgovoran za izradu i fer prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz konsolidovane finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su konsolidovani finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja konsolidovanih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblavanje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Kantona;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidovanih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidovani finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja **Kantona Sarajevo za 2021. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Kantona za 2021. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Vlada Kantona, Ministarstvo privrede, Kantonalno pravobranilaštvo, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove i drugi nadležni organi nisu poduzimali potrebne aktivnosti na zaključivanju ugovora i naplati potraživanja kako bi se eksploatacija prirodnih resursa na području Kantona vršila zakonito i na osnovu zaključenih ugovora o koncesiji. Potraživanja po ovom osnovu iskazana su u iznosu od 15.937.960 KM, a prihod od koncesija u 2021. godini u iznosu od 254.550 KM. Navedeno ima negativan uticaj na Budžet Kantona, ali i na budžete jedinica lokalnih samouprava na čijem području se nalaze predmeti koncesija, što nije u skladu s odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o budžetima u FBiH (tačka 6.1.1.2 Izvještaja);
2. Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo provodi javne nabavke u ime i za račun drugih ugovornih organa koji nisu u njegovoj nadležnosti, što utiče na obavljanje stručnih poslova koje Zavod treba obavljati. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave Kantona (tačka 8. Izvještaja);
3. U okviru izdataka za druge samostalne djelatnosti (7.095.762 KM), koji se većinom odnose na Univerzitet u Sarajevu, iskazani su izdaci za naknade licima po osnovu ugovora o djelu, koja su angažovana za obavljanje poslova sistematizovanih pravilnicima o unutarnjoj organizaciji. Nije bilo osnova da se ugovori o djelu zaključuju za poslove koji su sistematizovani, budući da predmeti ovih ugovora nisu regulisani Zakonom o radu i drugim propisima koji definišu radnopravne odnose, niti internim aktima budžetskih korisnika (tačka 6.1.2.2 Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Kantona u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.



Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- Ugovor za izvođenje radova u okviru Projekta modernizacije javnog prijevoza, Faza II – Rekonstrukcija tramvajske pruge, potpisan je 11. 6. 2021. godine. U toku implementacije ugovora potpisana su tri adenduma. Prvim adendumom iz augusta 2021. godine izmijenjen je redoslijed izvođenja radova, a adendumom iz aprila 2022. godine definisan je, između ostalog, minimalni iznos privremenih situacija. Trećim adendumom iz maja 2022. godine izmijenjen je rok za okončanje izvođenja radova na Sekciji III, te je umjesto maja 2022. godine produžen do 26. 8. 2022. godine, dok je rok za završetak radova na Sekciji IV utvrđen za 31. 8. 2022. godine.

Napominjemo da je za kašnjenje u izvođenju radova ugovoreno da se obračun kaznenih odredbi vrši u iznosu od 0,1% ukupne ugovorene vrijednosti po danu, u maksimalnom iznosu do 10% vrijednosti ugovora. Ove odredbe nisu primijenjene s obzirom na to da su potpisani navedeni adendumi (tačka 6.1.2.4 Izvještaja).

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjem.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja, rukovodstvo Kantona odgovorno je da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o konsolidovanim finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Kantona, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 30. 9. 2022. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

[Signature]

[Signature]



GENERALNI REVIZOR

[Signature]
Dževad Nekić



II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/ TAČKA
1.*	Poduzeti aktivnosti kako bi se organizacija pojedinih budžetskih korisnika uskladila s propisima kojima su osnovani, te ažurirati registar budžetskih korisnika kada se za to steknu uslovi.	4.
2.*	Potrebno je da svi budžetski korisnici donesu mape procesa, izvrše procjenu rizika, donesu nedostajuće interne akte s ciljem uspostavljanja sistema internih kontrola, te da sačinjavaju godišnje izvještaje o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.	4.
3.*	Pored formalne, vršiti i suštinsku provjeru izjava o fiskalnoj odgovornosti na način propisan Pravilnikom o obliku, sadržaju, načinu popunjavanja i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti.	4.
4.*	Budžetom planirati rashode i izdatke iz namjenskih sredstava u iznosu u kojem se planiraju i realizovati u toku godine za koju se Budžet donosi.	5.
5.*	Donijeti Kriterije za finansiranje Univerziteta u Sarajevu iz Budžeta Kantona, kako je predviđeno Zakonom o visokom obrazovanju.	5.
6.	U Godišnji izvještaj o izvršenju Budžeta, u kolone planiranih pozicija, unositi podatke iz posljednjeg budžeta, u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu Budžeta u FBiH.	6.
7.*	Donijeti procedure kojima će se urediti način praćenja utroška namjenskih prihoda i primitaka.	6.1.1.
8.*	Potrebno je izvršiti ocjenu naplativosti iskazanih potraživanja u saradnji s Kantonalnim pravobranilaštvom, potraživanja koja su dospjela za naplatu preknjižiti na sumnjiva i sporna, te knjigovodstveno evidentirati i dio potraživanja koji pripada jedinicama lokalne samouprave.	6.1.1.2
9.*	Potrebno je da Vlada Kantona poduzme aktivnosti u dijelu donošenja propisa kojima se uređuje način korištenja poslovnih prostora, te da se korisnicima poslovnih prostora ispostavljaju fakture za najam, potraživanja iskazuju u knjigovodstvenim evidencijama, te poduzimaju mjere s ciljem njihove naplate, kako je predviđeno odredbama Zakona o budžetima u FBiH.	6.1.1.2
10.*	Potrebno je da Vlada putem resornog ministarstva pokrene aktivnosti na donošenju kantonalnog propisa o plaćama i naknadama policijskih službenika u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama policijskih službenika FBiH.	6.1.2.1
11.*	Obračun i isplatu dodataka po osnovu posebnih uslova rada vršiti u skladu s odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona, a naknade za prekovremeni rad isplaćivati u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o izvršavanju Budžeta.	6.1.2.1
12.*	Angažovanje izvršilaca za obavljanje redovnih i sistematizovanih poslova vršiti u skladu sa Zakonom o radu, Zakonom o državnoj službi u Kantonu Sarajevo i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.	6.1.2.2



13.*	Potrebno je da svi budžetski korisnici poreze i doprinose na naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavaju kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima.	6.1.2.2
14.*	Zaključiti kupoprodajni ugovor za nekretnine O-9 i O-10 u naselju Otes, ili iznaći drugo rješenje za smještaj korisnika u ove objekte, a sve s ciljem zaštite javnih sredstava.	6.1.2.3
15.*	Utvrditi mjerljive kriterije raspodjele transfera za kulturu i dosljedno ih primjenjivati, te definisati način utvrđivanja visine sredstava u odnosu na dodijeljeni broj bodova u oblasti sporta.	6.1.2.3
16.*	Potrebno je izvršiti korektivna knjiženja poslovnih promjena iskazanih na kontima finansijskih i obračunskih odnosa sa povezanim jedinicama.	6.2
17.*	Poduzeti aktivnosti kako bi u Jedinstveni račun trezora bili uključeni svi transakcijski računi koji se koriste, a u Glavnoj knjizi evidentirati sve poslovne promjene koje se na njih odnose, u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH.	6.2.1.1
18.*	Potrebno je da budžetski korisnici izdaju fakture ili rješenja kojima se utvrđuje iznos koncesione naknade i da ova potraživanja u glavnoj knjizi evidentiraju u cjelokupnom iznosu.	6.2.1.2
19.*	Potrebno je da budžetski korisnici uspostave evidencije o imovini u skladu s Uredbom o evidenciji imovine Kantona, donesu procedure upravljanja imovinom, te da se računovodstvenim politikama urede specifične poslovne promjene vezane za obavljanje poslova iz nadležnosti budžetskih korisnika u dijelu koji se odnosi na stalna sredstva.	6.2.2
20.*	Poslovne promjene evidentirati na odgovarajućim pozicijama i u periodu u kojem su se desile, u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	6.2.2
21.	Ulaganja u rekonstrukciju tramvajske pruge knjigovodstveno evidentirati kao povećanje stalnih sredstava u pripremi, izvršiti analizu stanja stalnih sredstava u pripremi, te provesti odgovarajuća knjiženja.	6.2.2
22.*	Poduzeti aktivnosti na ocjeni naplativosti datih kredita kako bi se dao prijedlog za otpis nenaplativih, te dospjele kredite za naplatu preknjižiti na sumnjiva i sporna potraživanja s ciljem njihovog realnog iskazivanja u finansijskim izvještajima.	6.2.3
23.*	Potrebno je da svi budžetski korisnici uspostave odgovarajuće knjigovodstvene evidencije o utrošku namjenskih prihoda i primitaka, te da njihovo priznavanje vrše u iznosu u kojem su i utrošena.	6.2.4
24.*	Popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza, te izvršiti usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja, shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.	6.2.6
25.*	Izveštaj o novčanim tokovima sačinjavati u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta.	6.3
26.	Potrebno je vršiti procjenu ishoda sporova u toku i shodno procjeni evidentirati potencijalna potraživanja i potencijalne obaveze po ovom osnovu u vanbilansnoj evidenciji.	7.



27.*	Javne nabavke za potrebe drugih ugovornih organa provoditi u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i njegovim aktima, te pregovaračke postupke bez objave obavještenja provoditi u slučajevima koji su definisani Zakonom o javnim nabavkama.	8.
28.	Podatke o tužbama protiv kantonalnih budžetskih korisnika objaviti u Zabilješkama uz konsolidovane godišnje finansijske izvještaje.	9.

* nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda (24)



III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi i reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. konsolidovani finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
 - Zakon o izvršavanju Budžeta Kantona Sarajevo za 2021. godinu;
 - Budžet Kantona Sarajevo za 2021. godinu;
 - Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
 - Zakon o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo;
 - Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Kantona Sarajevo;
 - Zakon o trezoru u FBiH;
 - Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o državnoj službi u Kantonu Sarajevo;
 - Zakon o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
 - Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona Sarajevo;
 - Zakon o porezu na dohodak;
 - Zakon o doprinosima;
 - Zakon o imovini Kantona Sarajevo;
 - Zakon o koncesijama;
 - Zakon o javnim nabavkama;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.



IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Kanton je kao federalna jedinica uspostavljen Ustavom FBiH,² Zakonom o federalnim jedinicama³ i Ustavom Kantona.⁴ Ustavom Kantona uređena je organizacija i struktura Kantona, njegove nadležnosti i struktura vlasti, a utvrđeno je i da Grad Sarajevo, kao i općine koje nisu u njegovom sastavu, može povjeriti obavljanje određenih poslova Kantonu.

Zakonodavnu vlast vrši Skupština Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Skupština Kantona), a izvršnu vlast Vlada Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada Kantona), koju čini premijer i dvanaest ministara. Način rada Skupštine bliže je uređen Poslovníkom Skupštine Kantona, a Zakonom o Vladi Kantona uređen je sastav i organizacija, kao i druga pitanja od značaja za rad Vlade.

Zakonom o organizaciji i djelokrugu uprave i upravnih organizacija Kantona,⁵ koji je stavljen van snage Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave Kantona Sarajevo iz 2021. godine,⁶ osnovani su organi uprave i upravne organizacije, utvrđen je njihov djelokrug i uređena su druga pitanja od značaja za njihovo organizovanje i funkcionisanje. Ovim Zakonom uspostavljeno je dvanaest ministarstava, dvije samostalne kantonalne uprave i pet samostalnih kantonalnih upravnih organizacija (četiri zavoda i jedna direkcija). Unutrašnja organizacija organa uprave i upravnih organizacija uređuje se pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji. Ministarstvima rukovode ministri, a radom kantonalnih samostalnih uprava, samostalnih upravnih organizacija i ustanova direktori.

Sredstva za rad kantonalnih organa uprave i ustanova, kojima je povjereno izvršavanje kantonalne politike i propisa, utvrđuju se Budžetom Kantona Sarajevo.

Budžetom Kantona Sarajevo za 2021. godinu (u daljem tekstu: Budžet) planirano je finansiranje 14.014 zaposlenih, dok je na 31. 12. 2021. godine u Kantonu bilo 14.403 zaposlenih. Struktura zaposlenih je sljedeća: ustanove osnovnog obrazovanja: 4.348, srednjeg obrazovanja: 2.088, visokog obrazovanja: 2.598, Javna ustanova „Djeca Sarajeva“: 462, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije: 1.864, pravosudne institucije: 849, ustanove kulture: 520, ustanove socijalne zaštite: 444, ministarstva i ostali organi uprave i upravne organizacije: 1.230.

Premijer Kantona u 2021. godini je Edin Forto.

Sjedište Vlade Kantona je u Ulici Džemaludina Reisa Čauševića broj 1.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Kantona za 2021. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, u periodu od decembra 2021. do septembra 2022. godine, s prekidima.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

² „Sl. novine FBiH“, br. 1/94

³ „Sl. novine FBiH“, br. 9/96

⁴ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04 i 6/13

⁵ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 2/12-prečišćeni tekst, 41/12 i 8/15

⁶ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 36/21 i 1/22.

Napominjemo da je Presudom Ustavnog suda od 18. 3. 2022. godine utvrđeno da Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Kantona Sarajevo nije donesen u skladu sa Ustavom FBiH jer postupak njegovog donošenja nije proveden u skladu sa Poslovníkom Skupštine Kantona. Presudom je utvrđeno prelazno rješenje kojim se nalaže Skupštini Kantona Sarajevo da u roku od šest mjeseci od dana objave presude otkloni razloge neustavnosti Zakona, do kada se može primjenjivati.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH izvršio je finansijsku reviziju Kantona za 2019. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o konsolidovanim finansijskim izvještajima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Kanton je postupio u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestio je o preduzetim i planiranim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je utvrđeno da nisu preduzete dovoljne mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke

- 1) Vlada Kantona je uskladila Odluku o kriterijima za raspodjelu sredstava iz Tekuće rezerve Kantona s odredbama Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona.
- 2) Budžetski korisnici sačinjavaju godišnje računovodstvene izvještaje na način propisan odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
- 3) Vlada Kantona je donijela Uredbu o dodjeli transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima iz Budžeta kantona Sarajevo kojom je uređen način i uslovi raspodjele transfera neprofitnim organizacijama.
- 4) Planirano je izmirenje obaveza po izvršnim sudskim rješenjima po osnovu tužbi zaposlenika iz radnopravnog odnosa koje su evidentirane u Glavnoj knjizi Trezora u iznosu od 55.286.812 KM, te je značajan dio obaveza po ovom osnovu izmiren vansudskom nagodbom u 2021. godini.
- 5) Nabavke predmeta koji se odlukama izuzimaju od primjene Zakona o javnim nabavkama, a koji su po svojoj prirodi označeni kao državna tajna, vrše se uz poštovanje osnovnih principa sistema javnih nabavki definisanih u članu 3. Zakona o javnim nabavkama.

Djelimično realizovane preporuke

- 1) S obzirom na to da u Registar budžetskih korisnika nije upisan Univerzitet, nisu okončane aktivnosti na usklađivanju organizacije budžetskog korisnika s propisima kojima je osnovan.
- 2) Ministarstvo finansija uspostavilo je Registar budžetskih korisnika u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH, izuzev u dijelu koji se odnosi na upis Univerziteta u Registar.
- 3) Poduzete su određene aktivnosti, ali odredbe Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i dalje nisu dosljedno primijenjene s obzirom na to da kod pojedinih budžetskih korisnika nije uspostavljen sistem internih kontrola zasnovan na COSO modelu.
- 4) Namjenski prihodi za koje su odgovorni budžetski korisnici iskazani su najvećim dijelom u njihovim glavnim knjigama, kako bi se obezbijedilo praćenje njihovog utroška. Međutim, procedure kojima će se urediti način praćenja utroška namjenskih prihoda i primitaka nisu donesene.
- 5) Dio budžetskih korisnika je smanjio isplate naknade za prekovremeni rad i obračun i isplatu naknade vrše u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o izvršavanju Budžeta, ali i dalje dio korisnika ima značajne izdatke po ovom osnovu.
- 6) Porez i pripadajuće doprinose na naknade zaposlenicima angažovanim u komisijama samo dio budžetskih korisnika obračunava u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak, Zakonom o doprinosima i njihovim provedbenim aktima.
- 7) Pravilnikom o kriterijima za podršku finansiranju javnog interesa u sportu Kantona utvrđene su procedure za dodjelu sredstava za programe iz oblasti sporta, uz propisano podnošenje dokaza o ispunjenosti posebnih kriterija, ali nije utvrđen način određivanja visine sredstava koja će se odobriti korisnicima, niti se u svim slučajevima može potvrditi odnos između broja bodova i dodijeljenog iznosa sredstava korisnicima transfera.

- 8) Određeni budžetski korisnici su uspostavili knjigovodstvene evidencije o utrošku namjenskih prihoda i primitaka, te vrše popis razgraničenih (neutrošenih) prihoda i primitaka iz nadležnosti. Međutim, pojedini budžetski korisnici još uvijek nisu uspostavili evidencije te ne vrše popis razgraničenih prihoda i primitaka.

Nerealizovane preporuke

- 1) Pored formalne, vršiti i suštinsku provjeru izjava o fiskalnoj odgovornosti na način propisan Pravilnikom o obliku, sadržaju, načinu popunjavanja i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti.
- 2) Prilikom planiranja, izrade i izvršavanja budžeta dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju budžeta Kantona.
- 3) Donijeti Kriterije za finansiranje Univerziteta u Sarajevu iz Budžeta Kantona, kako je predviđeno Zakonom o visokom obrazovanju.
- 4) Potrebno je da Univerzitet u Sarajevu i Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade usklade interne akte s važećim propisima, te da se izvrše korektivna knjiženja poslovnih promjena iskazanih na kontima finansijskih i obračunskih odnosa sa povezanim jedinicama.
- 5) Potrebno je da svi nadležni organi poduzmu aktivnosti kako bi se korištenje prirodnih resursa u Kantonu vršilo na zakonit način i na osnovu zaključenih ugovora o koncesijama.
- 6) Ministarstvo privrede treba poduzeti aktivnosti kako bi se sa svim korisnicima prirodnih resursa zaključili koncesijski ugovori i poduzimati sve zakonom propisane mjere kako bi se koncesijske naknade naplatile.
- 7) Potrebno je da Vlada Kantona poduzme aktivnosti u skladu sa svojim nadležnostima u dijelu koji se odnosi na donošenje propisa kojima se uređuje način korištenja poslovnih prostora datih na raspolaganje budžetskim korisnicima.
- 8) Korisnicima poslovnih prostora ispostavljati fakture za najam, potraživanja iskazivati u knjigovodstvenim evidencijama, te poduzimati mjere s ciljem njihove naplate, kako je predviđeno odredbama Zakona o budžetima u FBiH.
- 9) Donijeti propis kojim se regulira način obračuna plaće policijskih službenika, kako je Zakonom o plaćama i naknadama policijskih službenika FBiH i predviđeno.
- 10) Obračun i isplatu dodatka po osnovu posebnih uslova rada vršiti u skladu s odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona Sarajevo.
- 11) Potrebno je da Vlada Kantona poduzme aktivnosti kako bi se ugovori o djelu zaključivali samo za poslove i radne zadatke za koje je, u skladu sa zakonskim propisima, predviđeno zaključivanje ugovora, da se zaključuju jednokratno, na određeno vrijeme, s tačno definisanim poslovima koje treba uraditi.
- 12) Potrebno je da budžetski korisnici angažovanje izvršilaca za obavljanje poslova utvrđenih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta vrše u skladu sa Zakonom o radu, Zakonom o državnoj službi u Kantonu Sarajevo i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.
- 13) Preispitati osnovanost isplata naknada zaposlenicima za rad u komisijama prilikom obavljanja redovnih poslova iz nadležnosti budžetskih korisnika.
- 14) Nastaviti aktivnosti na zaključivanju kupoprodajnog ugovora za nekretnine O-9 i O-10 u naselju Otes, te poduzeti sve zakonski propisane mjere kako bi korisnici smještaja u tim objektima izmirili obaveze za komunalne usluge, a sve s ciljem zaštite javnih sredstava.
- 15) U skladu s odredbama članova 15. i 18. Zakona o trezoru u FBiH, u Glavnu knjigu trezora uključiti sve transakcijske račune kojima raspolažu budžetski korisnici, s ciljem istinitog i fer iskazivanja stanja novčanih sredstava.
- 16) Kratkoročna potraživanja iskazivati u knjigovodstvenim evidencijama i na osnovu validnih knjigovodstvenih isprava, uspostaviti analitičke evidencije potraživanja i redovno pratiti njihovu naplatu.
- 17) Usaglasiti potraživanja putem odgovarajuće knjigovodstvene isprave prije sastavljanja finansijskih izvještaja, u skladu s članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.



- 18) Pravovremeno poduzimati sve zakonom predviđene mjere naplate potraživanja, a potraživanja starija od šest mjeseci iskazivati na poziciji sumnjivih i spornih, u skladu s odredbama člana 46. Zakona o budžetima u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor Kantona.
- 19) Potrebno je da budžetski korisnici uspostave evidencije o imovini u skladu s Uredbom o evidenciji imovine Kantona, donesu procedure upravljanja imovinom, te da se računovodstvenim politikama urede specifične poslovne promjene vezane za obavljanje poslova iz nadležnosti budžetskih korisnika u dijelu koji se odnosi na stalna sredstva.
- 20) Poslovne promjene evidentirati u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH, s ciljem istinitog i fer iskazivanja stanja imovine u finansijskim izvještajima.
- 21) Poduzeti aktivnosti na pojedinačnom iskazivanju saobraćajnica i prenosu sa pozicije stalnih sredstava u pripremi na poziciju stalnih sredstava u upotrebi, kao i na obračunu amortizacije na sredstva u upotrebi, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.
- 22) Poduzeti aktivnosti na ažuriranju podataka o statusu svih korisnika dugoročnih plasmana, kao i na utuženju i prenosu nenaplativih na druge pripadajuće pozicije, s ciljem njihovog istinitog i fer iskazivanja u finansijskim izvještajima.
- 23) Popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza, te izvršiti usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja, kako je predviđeno odredbama člana 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, člana 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članova od 67. do 69. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- 24) Izvještaj o novčanim tokovima sačinjavati u skladu s odredbama člana 24. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta.
- 25) Javne nabavke za potrebe drugih ugovornih organa provoditi u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i njegovim aktima.

Nakon izvršene revizije za 2021. godinu dato je ukupno 28 preporuka, od čega su četiri nove i 24 preporuke koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2019. godinu (25 nerealizovanih preporuka spojeno u 17 i osam djelimično realizovanih preporuka spojeno u sedam).

Postupanje po Pismu rukovodstvu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem pisma rukovodstvu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se poduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2021. godinu, i kako se one ne bi ponovile u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2021. godinu.

U pismu rukovodstvu date su tri preporuke, od kojih je jedna djelimično implementirana do dana sačinjavanja Izvještaja o finansijskoj reviziji.

Preporuke koje nisu implementirane ponovit će se u Izvještaju.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Kanton u obavljanju poslova iz nadležnosti upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu adekvatno i efikasno, u skladu s važećom regulativom.

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH,⁷ Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁸ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁹ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.¹⁰

Rukovodioci budžetskih korisnika odgovorni su za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole, u skladu s propisima koji to regulišu, kao i za uspostavljanje, razvoj i implementaciju odgovarajućeg, efikasnog, efektivnog i ekonomičnog finansijskog upravljanja i kontrola u instituciji. Također, odgovorni su za izradu internih akata (koji se zasnivaju na pet komponenti sistema internih kontrola, podzakonskim aktima, Standardima interne kontrole i dobrim praksama interne kontrole) i za implementaciju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u svim organizacionim jedinicama institucije, poštujući principe zakonitosti, finansijskog upravljanja i transparentnosti u skladu sa standardima interne kontrole.

Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacijsku strukturu, način rukovođenja i poštovanje postojećih zakonskih propisa.

Članom 3. Zakona o budžetima u FBiH utvrđeno je da registar budžetskih korisnika uspostavlja i vodi Ministarstvo finansija Kantona, a Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH¹¹ propisan je način na koji se registar vodi. Posljednja izmjena registra bila je 14. 12. 2021. godine. Budžetom Kantona za 2021. godinu sredstva su odobrena za 198 budžetskih korisnika, a u Registar ih je upisano 166. U Registar nisu upisani Rektorat i fakulteti Univerziteta u Sarajevu, iako su za njih odobrena sredstva u okviru Budžeta Kantona.

U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju na području Kantona Sarajevo iz 2017. godine, Univerzitet u Sarajevu bio je obavezan izvršiti proces integracije. Između ostalog, to podrazumijeva promjenu pravnog subjektiviteta Univerziteta na način da on ima svojstvo pravnog lica, a fakulteti, akademije i naučnoistraživački instituti, koji i dalje imaju svojstvo pravnog lica, postaju njegove organizacione jedinice. Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu od 1. 7. 2021. godine upisani su podaci o pripajanju fakulteta, akademija i naučnoistraživačkih instituta čiji je osnivač Kanton Sarajevo – Univerzitet u Sarajevu. Na ovaj način su osnovani i fakulteti kao organizacione jedinice Univerziteta. Iako je rješenje o izmjeni podataka, odnosno registraciji Univerziteta iz jula 2021. godine, Univerzitet nije upisan u Registar budžetskih korisnika Kantona. **Dakle, Registar budžetskih korisnika Kantona nije potpun.**

Postojeća organizacija i organizaciona struktura Skupštine Kantona nije u skladu s Poslovníkom. Naime, Skupština Kantona nije uspostavljena kao jedinstveni organ s obzirom na to da Kabinet predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg Skupštine Kantona nije organizovan u okviru Službe za skupštinske poslove Kantona. Također, aktom o osnivanju Kabineta premijera nije definisano da će imati svojstvo pravnog lica, a ipak je porezno registrovan i dodijeljen mu je porezni identifikacijski broj.

Zavod za izgradnju Kantona provodi javne nabavke u ime i za račun drugih ugovornih organa koji, prema članu 24. Zakona o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo, nisu u njegovoj nadležnosti. Istim Zakonom utvrđeno je i da Zavod za izgradnju Kantona obavlja poslove kao što je računovodstvo za naknade za pogodnost dodijeljenog građevinskog zemljišta (renta), koje je obavljao u periodu do 2005. godine, od kada ove poslove obavljaju jedinice lokalne samouprave. **Nije donesen novi propis, niti su aktima Zavoda jasno utvrđeni poslovi iz njegove nadležnosti.**

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 75/16

¹⁰ COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. Ovaj model definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo zajedno sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

¹¹ „Sl. novine FBiH“, br. 30/14

Kontrolne aktivnosti temelje se na pisanim pravilima i principima, postupcima i drugim mjerama koje se uspostavljaju radi ostvarenja ciljeva korisnika javnih sredstava smanjenjem rizika na prihvatljiv nivo. S tim u vezi, rukovodioci budžetskih korisnika donijeli su značajan broj internih akata iz nadležnosti, kojima se uređuje poslovanje i postupanje zaposlenika u obavljanju poslova na koje su raspoređeni i koji su im dodijeljeni. Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji budžetskih korisnika utvrđena je organizaciona struktura, sistematizacija radnih mjesta, sa opisom svakog radnog mjesta i potrebnim uslovima za njegovo obavljanje, uključujući i obaveze i odgovornosti, kao i pravilnici o plaćama.

Uspostavljanje, provođenje i kontrola sistema upravljanja kvalitetom u nadležnosti je Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona. Revizijom smo utvrdili da značajan broj budžetskih korisnika nije sačinio mape procesa, čiji cilj je uspostavljanje kontrola, definisanje odgovornih lica za njihovu realizaciju i kontrolu, kao i utvrđivanje aktivnosti kojima se smanjuje mogućnost uticaja identifikovanih rizika po procesima.

Računovodstvene politike za budžetske korisnike i Trezor Kantona, koje je donijelo Ministarstvo finansija, nisu usaglašene sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor. Neusaglašenost se u najvećem dijelu odnosi na način evidentiranja primitaka i izdataka, evidentiranje stalnih sredstava u pripremi, te korištenje tzv. „korektivnog konta“. Ministar finansija je u julu 2020. godine donio rješenje o imenovanju radne grupe za izradu i dopunu Računovodstvenih politika za budžetske korisnike i Trezor Kantonu, te aktivnosti na izmjeni Računovodstvenih politika Kantona još uvijek nisu okončane.

Univerzitet je donio Prijedlog pravilnika o korištenju vlastitih prihoda Univerziteta u Sarajevu i Prijedlog pravilnika o radu Fonda za razvoj Univerziteta u Sarajevu i dostavio ih na razmatranje Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade i Ministarstvu finansija. S obzirom na to da pravilnici nisu razmatrani (nije bilo povratne informacije prema Univerzitetu), nije donesen pravilnik o načinu korištenja vlastitih prihoda Univerziteta, iako je to obaveza utvrđena članom 7. Uredbe o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele, kao ni novi propis kojim se uređuje način funkcionisanja Fonda za razvoj Univerziteta.

Ministarstvo finansija sačinilo je Godišnji konsolidovani izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole (u daljem tekstu: FUK) u Kantonu i dostavljen je Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Federalnog ministarstva finansija. Ovaj izvještaj obuhvata podatke iz 113 godišnjih izvještaja o funkcionisanju sistema FUK-a koje su sačinili budžetski korisnici, vanbudžetski fondovi, kantonalna javna preduzeća i Grad Sarajevo. U odnosu na prethodno vršenu reviziju za 2019. godinu konstatovali smo pogoršanje, kada je ove izvještaje dostavilo 154 obveznika.

Pojedini budžetski korisnici nisu ispunili svoju obavezu u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, te nisu sačinili i Ministarstvu finansija dostavili Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema FUK-a. Godišnji konsolidovani izvještaj o funkcionisanju sistema FUK-a u Kantonu ne sadrži podatke iz godišnjih izvještaja svih korisnika javnih sredstava, što nije u skladu s odredbama Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.

U posebnoj dijelu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja o funkcionisanju sistema FUK-a dati su podaci o poduzetim aktivnostima na provođenju sistema preko pet komponenti COSO modela. Veliki broj obveznika konstatovao je da se ne utvrđuju rizici koji mogu uticati na realizaciju ciljeva, da nije uspostavljen registar rizika, te da se ne procjenjuje vjerovatnoća i uticaj rizika.

S obzirom na to da Skupština Kantona Sarajevo nije uspostavljena kao jedinstveni organ, te da je Kabinet premijera porezno registrovan iako nije pravno lice, u pojedinim slučajevima organizacija budžetskih korisnika nije uspostavljena u skladu s propisima koji su na snazi. Registar budžetskih korisnika Kantona nije potpun, jer u njega još uvijek nije upisan Univerzitet za kojeg je Budžetom Kantona odobren budžet za 2021. godinu. Računovodstvene politike za budžetske korisnike i trezor Kantona nisu usklađene s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor Kantona.

Određeni broj budžetskih korisnika nije usvojio mape procesa i ne vrši identifikovanje i ocjenu rizika s ciljem uspostavljanja kontrolnih aktivnosti za smanjenje njihovog uticaja. Ni u 2021. godini Ministarstvu finansija godišnje izvještaje o funkcioniranju sistema finansijskog upravljanja i kontrole nisu dostavili svi obveznici, te godišnji konsolidovani izvještaj o finansijskom upravljanju i kontroli ne sadrži potpune podatke. Zbog svega navedenog, konstatujemo da još uvijek nisu okončane aktivnosti na uspostavi sistema internih kontrola u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.

Preporuke:

- *poduzeti aktivnosti kako bi se organizacija pojedinih budžetskih korisnika uskladila s propisima kojima su osnovani, te ažurirati registar budžetskih korisnika kada se za to steknu uslovi;*
- *potrebno je da svi budžetski korisnici donesu mape procesa, izvrše procjenu rizika, donesu nedostajuće interne akte s ciljem uspostavljanja sistema internih kontrola, te da sačinjavaju godišnje izvještaje o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.*

Fiskalna odgovornost

Ministarstvo finansija vrši prijem i provjeru sadržaja izjava o fiskalnoj odgovornosti, koje su rukovodioci korisnika Budžeta Kantona, vanbudžetski fondovi i općine/Grad s područja Kantona dužni sačinjavati. Pravilnikom o obliku, sadržaju, načinu popunjavanja i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti propisana je obaveza Ministarstva da vrši formalnu i suštinsku provjeru sadržaja dostavljenih izjava.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva utvrđeno je da prikupljanje i formalnu ispravnost izjava vrši zaposlenik raspoređen na radno mjesto stručnog saradnika za budžet i konsolidaciju budžeta. Prema sačinjenim obavještenjima i pregledima, izjave o fiskalnoj odgovornosti nije dostavilo 14 budžetskih korisnika i jedan vanbudžetski korisnik. O konstatovanim propustima koji su uočeni tokom formalne provjere sadržava izjava o fiskalnoj odgovornosti, obavješten je Budžetski inspektorat. Nisu nam prezentirani dokazi da je na odabranom uzorku vršena njihova suštinska kontrola.

S obzirom na to da se ne vrši suštinska provjera izjava o fiskalnoj odgovornosti, odnosno provjera vjerodostojnosti datih odgovora na odabranom uzorku, Ministarstvo finansija nije u potpunosti vršilo provjeru izjava o fiskalnoj odgovornosti u skladu s članom 44. Zakona o budžetima u FBiH i na način propisan članom 13. Pravilnika o obliku, sadržaju, načinu popunjavanja i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuka:

- *pored formalne, vršiti i suštinsku provjeru izjava o fiskalnoj odgovornosti na način propisan Pravilnikom o obliku, sadržaju, načinu popunjavanja i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti.*

Budžetski nadzor

U okviru Ministarstva finansija uspostavljena je funkcija budžetskog nadzora, odnosno Budžetski inspektorat koji obavlja inspeksijski nadzor zakonitosti, pravovremenosti i namjenskog korištenja budžetskih sredstava, kojim se nalažu mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, što je obaveza propisana odredbama Zakona o budžetima u FBiH. Na 31. 12. 2021. godine popunjena su sva sistematizovana radna mjesta (glavni budžetski inspektor i tri budžetska inspektora). Prema izvještaju o radu, u 2021. godini izdat je jedan prekršajni nalog i naloženo 18 mjera. Četiri predmeta dostavljena su Kantonalnom tužilaštvu na postupanje.

Interna revizija

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH,¹² uspostavljena je Jedinica za internu reviziju pri Ministarstvu finansija, kao zajednička jedinica za internu reviziju budžetskih korisnika Kantona. U Jedinici za internu reviziju sistematizovana su i popunjena četiri radna mjesta.

Sačinjen je Strateški plan za period od 2021. do 2023. godine i Godišnji plan rada za 2021. godinu. Godišnjim planom za 2021, koji je donesen u decembru 2020. godine, planirano je obavljanje 17 revizija.

U 2021. godini okončano je 16 planiranih revizija i sačinjen Godišnji izvještaj interne revizije koji je, u skladu s propisima, dostavljen Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Federalnog ministarstva finansija.

Prevenција korupcije

U Kantonu je formiran Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ured), koji samostalno obavlja poslove vezane za aktivnosti borbe protiv korupcije u Kantonu. Ured je pripremio nacrt Strategije za borbu protiv korupcije Kantona 2021. – 2022. i Akcioni plan za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije Kantona 2021–2022., ali ih Vlada Kantona još uvijek nije usvojila. Ovi strateški dokumenti obuhvataju donošenje Zakona o prevenciji, suzbijanju i borbi protiv korupcije u Kantonu, koji je pripremljen u obliku radnog materijala i koji, između ostalog, tretira oblasti sukoba interesa i zaštite prijavitelja korupcije.

Vlada Kantona Sarajevo, na inicijativu Ureda, usvojila je Strategiju za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo 2022–2023. i Akcioni plan za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo 2022–2023.¹³

Zakon o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosilaca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo,¹⁴ kao strateški antikorupcijski dokument, Skupština Kantona je donijela u aprilu 2019. godine. U 2021. godini Ured je izdao 42 prekršajna naloga nosiocima javnih funkcija zbog neizvršavanja obaveze godišnje prijave imovine.

Ured je u 2021. godini prikupljao podatke od institucija kako bi implementirao Modul II u okviru antikorupcijskog analitičkog softvera „Anti-CorruptiKS“. Cilj je da se omogući softversko kreiranje planova integriteta – elektronski plan integriteta, te automatsko, softversko praćenje realizacije mjera iz plana integriteta budžetskih korisnika. Do sada su poduzete određene aktivnosti, kao što je uspostava potrebnih registara i baza podataka.

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE

Budžet Kantona za 2021. godinu¹⁵ Skupština Kantona je usvojila 3. 2. 2021. godine u iznosu od 974.200.500 KM, sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona Sarajevo za 2021. godinu (u daljem tekstu: Zakon o izvršavanju Budžeta). Izmjene i dopune Budžeta Kantona za 2021. godinu¹⁶ u iznosu od 1.143.627.972 KM usvojene su 3. 11. 2021. godine.

Izmjenama i dopunama Budžeta planirani su rashodi u iznosu od 967.108.970 KM, izdaci za nabavku stalnih sredstava od 148.136.207 KM i izdaci za finansijsku imovinu i otplate dugova od 19.082.795 KM. Planiran je višak prihoda nad rashodima u iznosu od 9.300.000 KM, za pokriće akumuliranog deficita.

U januaru 2021. godine finansiranje se vršilo na osnovu Odluke o privremenom finansiranju potreba Kantona za period od 1. 1. do 31. 3. 2021. godine, koju je donijela Skupština Kantona 29. 12. 2020. godine.

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 47/08 i 101/16

¹³ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 12/22

¹⁴ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 18/19

¹⁵ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 6/19

¹⁶ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 26/19



Revizijom smo utvrdili da prilikom donošenja i izvršavanja Budžeta nisu dosljedno primijenjene odredbe Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju Budžeta:

- na osnovu prezentiranog pregleda o izvršenim preraspodjelama konstatovali smo značajan broj preraspodjela unutar i između budžetskih korisnika na osnovu odluka Vlade i Ministarstva finansija. Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona utvrđeno je da se preraspodjela sredstava može vršiti jednom kvartalno na zahtjev budžetskog korisnika u iznosu do 10% ukupno odobrenih rashoda i izdataka za tog budžetskog korisnika, a na osnovu odluke Ministarstva finansija. S obzirom na veliki broj preraspodjela i činjenice da nije sačinjen sveobuhvatan izvještaj, na osnovu prezentiranog pregleda nismo mogli potvrditi da su preraspodjele vršene do 10% ukupnih rashoda i izdataka budžetskih korisnika, kako nalažu zakonski propisi. Također, uvidom u posebne dijelove budžeta utvrdili smo da je Skupština Kantona pojedine budžetske stavke odobrila budžetom u iznosu od 100 KM, a da su preraspodjelama Vlade uvećane. Ovo za posljedicu može imati stvaranje rashoda i izdataka koje Skupština prvobitno nije odobrila;
- Nacrt budžeta i usvojeni Budžet ne sadrže prikaz svih planiranih rashoda i izdataka, kako je utvrđeno članovima 11. i 26. Zakona o budžetima u FBiH. Naime, Ministarstvo finansija u proceduri donošenja Budžeta dalo je instrukcije budžetskim korisnicima da ne planiraju razgraničene prihode, budući da će im oni biti „stavljani na raspolaganje“ nakon sačinjavanja godišnjeg obračuna, posebnim zaključkom Vlade. Postupajući po instrukcijama, budžetski korisnici nisu planirali ni rashode i izdatke koji bi se trebali realizirati u 2021. godini dijelom iz razgraničenih prihoda. Odlukom Vlade Kantona od 12. 3. 2021. godine o unosu razgraničenih namjenskih prihoda i primitaka i prihoda budžetskih korisnika iz 2020. godine u Budžet Kantona za 2021. godinu, odobren je unos sredstava (razgraničeni namjenski prihodi i primici i prihodi budžetskih korisnika iz 2020. godine) u Budžet Kantona u iznosu od 114.398.426 KM. Na ovaj način se u Budžet unose svi razgraničeni prihodi i primici, i s njima planirani rashodi i izdaci, iako ih budžetski korisnici nisu planirali realizirati u svojim programima rada i programima utroška sredstava;
- Zakonom o izvršavanju Budžeta propisan je način izvršavanja sredstava za finansiranje udruženja (transfera) samo u okviru razdjela ministarstava – na osnovu javnog poziva, iako se Budžetom Kantona odobrava raspodjela transfera udruženjima i sa razdjela drugih budžetskih korisnika.

Od 2019. godine Univerzitet u Sarajevu svoje finansijsko poslovanje vrši preko Jedinstvenog računa Trezora Kantona, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o trezoru u FBiH i Zakonom o visokom obrazovanju Kantona.¹⁷ Članom 155. ovog Zakona je utvrđeno da se rad Univerziteta finansira iz Budžeta Kantona na osnovu odluke o kriterijima za finansiranje Univerziteta, koju na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade donosi Vlada Kantona. **Ovi kriteriji nisu doneseni ni u 2021. godini, tako da se finansiranje rada Univerziteta iz Budžeta Kantona nije vršilo na osnovu Odluke o kriterijima za finansiranje, koju donosi Vlada Kantona.**

Budžetom Kantona tekuća rezerva planirana je u iznosu od 1.920.000 KM, a izmjenama i dopunama Budžeta u iznosu od 5.230.500 KM. Ukupna realizacija ovih sredstava je 5.443.948 KM, što je za 213.448 KM više od Budžetom odobrenih sredstava. Ovo nije u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona.

Izdvajanja iz tekuće rezerve odobrena su odlukama Vlade Kantona uz prethodno mišljenje Ministarstva finansija, i to: 2.199.470 KM za troškove advokata po ugovorima o vansudskoj nagodbi, 1.929.849 KM za sudske presude po tužbama zaposlenika za izmirenje troškova, 1.150.000 KM za organizaciju privrednih i sajamskih manifestacija (EXPO 2020) i druga manja izdvajanja.

Izvještaj o izvršenju Budžeta za 2021. godinu Vlada Kantona usvojila je Zaključkom od 28. 4. 2022. godine, a Skupština Kantona ga još uvijek nije razmatrala.

¹⁷ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 33/17, 26/19, 35/20, 40/20 i 39/21

Budžetom se ne planiraju rashodi i izdaci u skladu sa stvarnim potrebama budžetskih korisnika, te Budžet ne sadrži sve planirane prihode i primitke i s njima povezane rashode i izdatke jer se razgraničeni prihodi budžetskim korisnicima naknadno Odlukom Vlade stavljaju na raspolaganje. Zakonom o izvršavanju Budžeta finansiranje udruženja transferima putem javnog poziva predviđeno je samo za ministarstva, iako se transferi dodjeljuju i sa razdjela drugih budžetskih korisnika, a nisu doneseni ni kriteriji za finansiranje rada Univerziteta.

Preporuke:

- *Budžetom planirati rashode i izdatke iz namjenskih sredstava u iznosu u kojem se planiraju i realizovati u toku godine za koju se Budžet donosi;*
- *donijeti Kriterije za finansiranje Univerziteta u Sarajevu iz Budžeta Kantona, kako je predviđeno Zakonom o visokom obrazovanju.*

6. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Ministarstvo finansija sačinilo je konsolidovane godišnje izvještaje za Budžet Kantona i u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH dostavilo ih Federalnom ministarstvu finansija u utvrđenom roku.

U Analizi iskaza, sačinjenoj uz konsolidovane godišnje računovodstvene izvještaje Kantona, obrazloženo je izvršenje budžeta, ali nisu data obrazloženja značajnih odstupanja od plana, u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.¹⁸

U planiranom iznosu sredstava tekuće rezerve u Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta naveden je iznos od 14.530.500 KM, odnosno planirani iznos tekuće rezerve po izmjenama i dopunama Budžeta od 5.230.500 KM uvećan je za 9.300.000 KM, koliko iznosi planirani tekući suficit za 2021. godinu. Navedeno nije u skladu sa članom 7. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu Budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *u Godišnji izvještaj o izvršenju Budžeta, u kolone planiranih pozicija, unositi podatke iz posljednjeg budžeta, u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu Budžeta u FBiH.*

6.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

6.1.1 Prihodi i primici

U konsolidovanom Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2021. godinu iskazani su ukupni prihodi i primici u iznosu od 972.493.731 KM, koji su u odnosu na ukupno planirane (1.143.627.972 KM) manji za 171.134.241 KM.

Prihode i primitke čine prihodi u iznosu od 936.825.311 KM, primici od zaduživanja u iznosu od 29.599.742 KM, primici od finansijske imovine od 6.043.433 KM i primici od prodaje stalnih sredstava od 25.245 KM. Od ukupno iskazanih prihoda, na prihode od poreza odnosi se 801.344.225 KM, na neporezne prihode 108.121.742 KM i na primljene transfere 27.359.344 KM.

Najznačajnija odstupanja u okviru neporeznih prihoda iskazana su na pozicijama „ostale budžetske naknade i takse“ – za 25.868.667 KM manje od planiranih, na poziciji „naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima“ – za 24.364.305 KM manje od planiranih i na poziciji „prihodi od pružanja javnih usluga – prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi“, koji su u odnosu na plan manje iskazani za 22.468.472 KM. Primljeni transferi iskazani su za 60.637.090 KM, a primici od dugoročnog zaduživanja za 58.568.967 KM manje u odnosu na planiranu vrijednost.

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 69/14, 14/15 i 4/16

Ova odstupanja su u najvećoj mjeri rezultat činjenice da budžetski korisnici budžetskim zahtjevom ne planiraju rashode i izdatke iz namjenskih prihoda i primitaka, po instrukciji Ministarstva finansija. S tim u vezi, Budžet ne sadrži ni značajan dio ovih prihoda i primitaka čija uplata se očekuje u godini za koju se donosi budžet, ali ni s njima povezane rashode i izdatke. Neutrošeni, odnosno razgraničeni namjenski prihodi i primici unose u Budžet Odlukom Vlade Kantona u većem iznosu nego što ih budžetski korisnici planiraju realizirati prema svojim programima rada i programima njihovog utroška. **Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor Kantona niti drugim aktima nije precizno utvrđeno koje vrste prihoda i primitaka se tretiraju kao namjenski i razgraničavaju na kraju godine, niti je propisana procedura po kojoj budžetski korisnici prate njihov utrošak.**

Preporuka:

- ***donijeti procedure kojima će se urediti način praćenja utroška namjenskih prihoda i primitaka.***

6.1.1.1 Prihodi od poreza

Prihodi od poreza iskazani su u iznosu od 801.344.225 KM. Njihovu strukturu čine: indirektni porezi (492.872.978 KM), porez na dohodak (176.435.107 KM), porez na dobit pojedinaca i preduzeća (120.840.671 KM), porez na imovinu (10.591.922 KM), porez na plaću (335.766 KM), domaći porezi na dobra i usluge (247.699 KM) i ostali porezi (20.082 KM).

6.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi iskazani su u iznosu od 108.121.742 KM. Najznačajniji se odnose na ostale budžetske naknade i takse (36.977.097 KM), prihode od pružanja javnih usluga (27.679.938 KM), naknade i takse po federalnim zakonima i propisima (16.545.494 KM), novčane kazne (8.395.854 KM), sudske takse (10.665.400 KM) i administrativne takse (4.871.110 KM).

Prihodi od koncesija iskazani su u iznosu od 254.550 KM, dok su potraživanja po osnovu koncesijskih i drugih naknada za korištenje i eksploataciju prirodnih resursa u knjigovodstvenim evidencijama Ministarstva privrede iskazana u iznosu od 15.937.960 KM i odnose se samo na dio potraživanja koji pripada Kantonu.

U 2021. godini bilo je 14 aktivnih ugovora o koncesijama koje je zaključila Vlada Kantona, od čega sedam ugovora o koncesiji za eksploataciju voda, tri za eksploataciju mineralnih sirovina, dva za pravo na izgradnju i korištenje hidroelektrane i jedan za pravo na izgradnju i korištenje vjetroelektrane. Jedan ugovor o koncesiji zaključio je Srednjobosanski kanton (lokacija na području oba kantona). Ministarstvo privrede ne ispostavlja fakture ili rješenja kojima se utvrđuje visina naknade za koncesiju.

Do januara 2018. godine bila je na snazi Odluka o plaćanju nadoknade za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina na području Kantona,¹⁹ kojom su bila uređena pitanja obveznika ove nadoknade, način plaćanja i kontrola naplate. Potraživanja po osnovu ove Odluke iskazana su u iznosu od 206.969 KM i odnose se na JP „Elektroprivreda“ d.d. Sarajevo, Rudnik mrkog uglja „Breza“ d.o.o. Breza, za period do decembra 2017. godine. Ugovor o koncesiji još uvijek nije zaključen, a Ministarstvo privrede ovaj predmet uputilo je Pravobranilaštvu Kantona na dalje postupanje.

Prema evidenciji Ministarstva privrede, osam subjekata je tokom 2021. godine na osnovu zaključenih ugovora vršilo eksploataciju prirodnih resursa iako su Odluke koje su predstavljale osnov za eksploataciju stavljene van snage 2018. godine. Pored ovoga, po evidenciji Ministarstva privrede četiri subjekta su vršila eksploataciju bez zaključenih ugovora o koncesiji, a potraživanja po ovom osnovu iskazana su u iznosu od 662.037 KM. Od ovih potraživanja, dio je upućen Pravobranilaštvu Kantona na postupanje, a dio je prijavljen u stečajnu masu.

¹⁹ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 9/02 i 1/18

S korisnicima voda zaključeno je osam ugovora o koncesiji, a obračun koncesijske naknade vrši se na osnovu ugovorom definisanih količina i prezentiranih izvještaja o eksploatisanim količinama. Zakonom o koncesijama javna preduzeća iz oblasti vodosnabdijevanja čiji su osnivači Kanton ili općine u Kantonu izuzeta su iz obaveze potpisivanja koncesijskog ugovora.

Do februara 2018. godine bila je na snazi Odluka o naknadi za eksploataciju voda na području Kantona.²⁰ Ovom Odlukom bila je utvrđena naknada za korištenje vode u iznosu od 1,5 KM/m³ zahvaćene vode, ili 1,5% od ukupnog godišnjeg ostvarenog bruto prihoda eksploatacijom vode na području Kantona. Naknadu su bili obavezni plaćati svi pravni subjekti koji su nosioci prava korištenja vode na području Kantona, ili će to postati, a koji nemaju zaključene ugovore o koncesijama za korištenje vode. Obračun iskorištenih količina vršen je na osnovu podataka Agencije za vodno područje rijeke Save.

Prema prezentiranim podacima (pregled neizmirenih obaveza po korisnicima), potraživanja po osnovu Odluke o naknadi za eksploataciju voda na području Kantona na 31. 12. 2021. godine iskazana su u iznosu od 14.002.625 KM. Ističemo da se ovaj iznos odnosi samo na dio potraživanja koji pripada Kantonu, a ne uključuje obavezu prema jedinicama lokalne samouprave. Ova Odluka stavljena je van snage početkom 2018. godine.

Najznačajniji pojedinačni iznosi potraživanja od korisnika voda s kojima nisu zaključeni ugovori o koncesiji odnose se na „Bags Energotehniku“ d.d. Vogošća (12.329.122 KM), „Termalnu rivijeru“ Ilidža (470.598 KM), KJP „Poljoprivredno dobro Butmir“ (314.029 KM), „Teleopticu“ d.o.o. Sarajevo (227.260 KM), „Coca Colu HBC B-H“ (206.947 KM) i „HBRD Hotele Ilidža“ (209.546 KM). **I pored činjenice da se najveći dio potraživanja od koncesionih naknada odnosi na „Bags Energotehniku“ d.d. Vogošća, Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša ovoj firmi je transferom dodijelilo 1.500.000 KM na ime sufinansiranja nabavke energenta za grijnu sezonu.**

Najveći broj pravnih lica koja vrše eksploataciju prirodnih resursa na području Kantona nema zaključen ugovor o koncesiji. Potraživanja za naknade po ovom osnovu iskazana su u iznosu od 15.939.784 KM, ne uključujući ona koja pripadaju jedinicama lokalne samouprave s područja Kantona, i u najvećoj mjeri su predmet tužbenih zahtjeva i sudskih sporova. To ima negativne učinke kako na Budžet Kantona tako i na budžete općina na čijem području se nalaze predmeti koncesija. Napominjemo da je u 2021. godini iskazan prihod od koncesija u iznosu od 254.550 KM.

U prethodnom periodu nije vršena ocjena naplativosti iskazanih potraživanja u saradnji sa Kantonalnim pravobranilaštvom, te se za ova potraživanja, koja su knjigovodstveno evidentirana na poziciji ostalih, nije vršio prenos na sumnjiva i sporna. Navedeno nije u skladu sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor. Također, knjigovodstveno je evidentiran samo dio potraživanja koji se odnosi na Kanton, a nisu evidentirana potraživanja koja pripadaju općinama. Stoga konstatujemo da nadležni organi (Vlada Kantona, Ministarstvo privrede, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove i drugi) nisu poduzeli dovoljne aktivnosti kako bi se korištenje prirodnih resursa u Kantonu vršilo na zakonit način, u skladu sa Zakonom o koncesijama i Zakonom o budžetima u FBiH.

Preporuka:

- *potrebno je izvršiti ocjenu naplativosti iskazanih potraživanja u saradnji s Kantonalnim pravobranilaštvom, potraživanja koja su dospjela za naplatu preknjižiti na sumnjiva i sporna, te knjigovodstveno evidentirati i dio potraživanja koji pripada jedinicama lokalne samouprave.*

Prihodi od iznajmljivanja poslovnih prostora iskazani su u iznosu od 173.186 KM, a odnose se najvećim dijelom na Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša u iznosu od 127.358 KM. Preostali iznos od 45.827 KM iskazan je na organizacijskoj jedinici „trezor“, a prema prezentiranim podacima odnosi se na prihode iz nadležnosti Ministarstva privrede. Ovi prihodi nisu iskazani na organizacijskoj jedinici budžetskog korisnika, čime nije omogućeno praćenje njihovog utroška.

²⁰ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 29/12 i 5/18

Odlukom Skupštine o načinu upravljanja imovinom poslovnih jedinica sa i bez svojstva pravnog lica iz drugih država (nekadašnjih republika) na području Kantona Sarajevo²¹ (u daljnjem tekstu Odluka) od 9. 10. 1997. godine uređen je način upravljanja imovinom drugih država, te cijene zakupa po metru kvadratnom, dok su Uredbom o utvrđivanju zona u Kantonu Sarajevo²² koju je Vlada Kantona donijela 10. 3. 1998. godine određena područja na koje se primjenjuju pojedinačne cijene. Ovom Odlukom imovina drugih država, do zaključivanja međudržavnih ugovora, data je na upravljanje Ministarstvu privrede. Napominjemo da je Odluka donesena na osnovu Ustava Kantona, a u vezi s članom 3. stav 2. Zakona o zabrani raspolaganja imovinom, prijenosu sredstava i statusnih promjena pravnih lica na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine iz drugih država,²³ koji je stavljen van snage donošenjem Zakona o stvarnim pravima.²⁴ **Propisi koji bi uređivali oblast raspolaganja nekretninama u državnom vlasništvu nisu usaglašeni s odredbama Zakona o stvarnim pravima.**

Prema prezentiranim podacima, Ministarstvo privrede ima 85 poslovnih prostora u vlasništvu drugih država, od kojih 36 nije dodijeljeno ugovorima o korištenju/rješenjima, 17 je dato na korištenje bez naknade, 16 korisnika je tuženo, a samo dva redovno plaćaju zakup. Preostalih 14 korisnika poslovnih prostora su u različitim statusima, od kojih je najčešći da je korisnik prostora umro, da prostor nije vraćen i da su u toku žalbeni postupci po donesenim presudama.

Zaključenim ugovorima nije predviđeno ispostavljanje faktura, već je definisana obaveza uplate utvrđene naknade mjesečno unaprijed, a najkasnije do 15. u mjesecu za tekući mjesec.

Potraživanja po osnovu naknade za zakup poslovnih prostora u poslovnim knjigama nisu iskazana i, prema pomoćnim evidencijama, na 31. 12. 2021. godine iznose 3.383.725 KM. Međutim, pošto su ova potraživanja u najvećoj mjeri predmet sudskih sporova, nije izvjesna njihova naplata. Korisnicima poslovnih prostora ne ispostavljaju se fakture, a ni potraživanja koja se redovno izmiruju nisu knjigovodstveno evidentirana.

Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo ima najmanje 23 poslovna prostora koja su knjigovodstveno evidentirana. U pomoćnoj evidenciji koja se vodi za ove poslovne prostore navedeno je da je njih osam dato na korištenje bez naknade, jedan prostor koristi Zavod za potrebe arhive, a osam je slobodno. S obzirom na to da raniji zakupci nisu izmirivali svoje obaveze, protiv pojedinih su pokrenuti i sudski sporovi. Način raspolaganja poslovnim prostorima Zavoda za izgradnju Kantona također nije uređen propisima.

U Kantonu nisu doneseni propisi kojima se reguliše način korištenja i davanja u najam sa ili bez naknade poslovnih prostora koji su dati na raspolaganje budžetskim korisnicima u Kantonu. Značajan dio potraživanja po ovom osnovu nije knjigovodstveno evidentiran. Budući da je najveći dio potraživanja po osnovu naknade za davanje poslovnih prostora u zakup predmet sudskih sporova, smatramo da nisu poduzete dovoljne mjere kako bi se ostvarivali prihodi Budžeta po ovom osnovu.

Preporuke:

- ***potrebno je da Vlada Kantona poduzme aktivnosti u dijelu donošenja propisa kojima se uređuje način korištenja poslovnih prostora, te da se korisnicima poslovnih prostora ispostavljaju fakture za najam, potraživanja iskazuju u knjigovodstvenim evidencijama, te poduzimaju mjere s ciljem njihove naplate, kako je predviđeno odredbama Zakona o budžetima u FBiH.***

6.1.1.3 Primljeni transferi i donacije

Primljeni transferi i donacije iskazani su u iznosu od 27.359.344 KM i odnose se na primljene tekuće transfere od ostalih nivoa vlasti (17.217.040 KM), kapitalne transfere (4.934.076 KM), tekuće transfere od inostranih vlada i međunarodnih organizacija (4.600.198 KM) i donacije (608.030 KM).

²¹ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 19/97

²² „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 5/98

²³ „Službeni list R BiH“, br. 4/95 i 37/95

²⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 66/13 i 100/13

Najznačajniji iznos iskazan je kod Ministarstva za rad, socijalnu politiku raseljena lica i izbjeglice (9.325.819 KM) i odnosi se na primljeni transfer od Federacije BiH za udio u finansiranju prava civilnih žrtava rata sa područja Kantona (70%), u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom u FBiH.

6.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U konsolidovanom bruto bilansu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 958.399.515 KM. Rashode i izdatke čine: plaće, naknade i doprinosi (473.071.529 KM), tekući transferi i drugi tekući rashodi (281.663.335 KM), izdaci za materijal i usluge (80.477.535 KM), izdaci za nabavku stalnih sredstava (58.108.500 KM), kapitalni transferi (46.431.738 KM), izdaci za otplate dugova (15.819.487 KM) i izdaci za kamate (2.827.392 KM).

6.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 430.362.454 KM (bruto plaće i naknade plaća: 379.373.672 KM i naknade troškova zaposlenih 50.988.782 KM).

Za obračun plaća i naknada primjenjuje se Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona Sarajevo²⁵, Zakon o plaćama i ostalim naknadama sudija i tužilaca u FBiH,²⁶ kolektivni ugovori, jedinstveni pravilnik o plaćama i naknadama osoblja na Univerzitetu i interni akti budžetskih korisnika.

Osnovica za obračun plaće za zaposlene u kantonalnim organima državne službe i drugim budžetskim korisnicima utvrđena je Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona za 2021. godinu u iznosu od 315 KM.

Najviša plaća u Kantonu isplaćena je u iznosu od 4.800 KM, a najniža u iznosu od 701 KM.

Kanton nije donio propis o visini i načinu ostvarivanja plaća, naknada, dodataka na plaću, koeficijenta i platnih razreda policijskih službenika koji bi trebao biti usklađen sa Zakonom o plaćama i naknadama policijskih službenika u FBiH,²⁷ što je propisano članovima od 31. do 35. ovog Zakona.

Koeficijenti i platni razredi utvrđeni Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona usaglašeni su s koeficijentima propisanim Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH,²⁸ osim za radno mjesto rukovodioca samostalne kantonalne uprave i samostalne kantonalne upravne organizacije kojim je za ovo radno mjesto utvrđen veći koeficijent u odnosu na koeficijent propisan federalnim zakonom.

U revidiranoj godini kao i prethodnih godina, ministru unutrašnjih poslova isplaćuje se dodatak na plaću u visini od 30% na ime dodatka za posebne uslove rada. Napominjemo da je članom 22. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona utvrđeno uvećanje plaće po osnovu posebnih uslova rada za određena radna mjesta u okviru Kantonalne uprave za inspekcijske poslove i Uprave civilne zaštite Kantona, kao i dodatak određen posebnim zakonom za ostale poslove koji se vrše pod posebnim uslovima rada. S obzirom na to da je ministar nosilac izvršne vlasti na koga se odnosi Zakon o radno-pravnom statusu članova Vlade Kantona Sarajevo, odnosno Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona, ne možemo potvrditi osnovanost isplate dodatka na plaću po osnovu posebnih uslova rada (mjesečno cca 895 KM).

Naknade plaće za produženi rad iskazane su u iznosu od 2.099.622 KM, a najveći dio odnosi se na Upravu policije (705.686 KM), ustanove osnovnog obrazovanja (335.302 KM), Upravu za civilnu zaštitu (354.890 KM), ustanove visokog obrazovanja (218.998 KM) i srednjeg obrazovanja (72.744 KM). Provedenom revizijom utvrdili smo da su zaposlenici kod pojedinih budžetskih korisnika ostvarili mjesečno i do 80 sati prekovremenog rada (ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja), a pojedini zaposlenici kontinuirano su tokom godine mjesečno angažovani za prekovremeni rad.

²⁵ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 5/19

²⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 72/05, 22/09 i 55/13

²⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 45/10

²⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 45/10, 111/12, 2/17

S obzirom na to da je članom 18. Zakona o izvršavanju Budžeta i članom 38. Zakona o radu²⁹ propisano da prekovremeni rad zaposlenika može trajati najviše osam sati sedmično, smatramo neosnovanim isplate naknade za prekovremeni rad u trajanju više od osam sati sedmično.

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 50.988.782 KM, od čega su: naknade za topli obrok (28.156.231 KM), prevoz na posao i s posla (8.299.903 KM), regres za godišnji odmor (6.678.935 KM), otpremnine zbog odlaska u penziju (2.306.298 KM), pomoć u slučaju smrti ili teže bolesti (3.732.826 KM) i pomoć u slučaju ostalih bolesti (1.532.354 KM).

Regres za godišnji odmor isplaćen je u visini 50% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH za prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, na osnovu Zaključka Vlade i pojedinačnih odluka o isplati naknade za korištenje godišnjeg odmora za 2021. godinu (po zaposleniku 495 KM). Za sudije, tužioce i stručne saradnike u pravosudnim institucijama regres je isplaćen u visini 50% njihove plaće u skladu sa Zakonom o plaćama i ostalim naknadama sudija i tužilaca u FBiH, te su obračunati pripadajući porezi i doprinosi. Topli obrok se obračunavao u visini od 1% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH.

Obračun i isplata naknada troškova zaposlenih koje nemaju karakter plaće uređene su Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona i Uredbom o naknadama koje nemaju karakter plaće.³⁰

Preporuke:

- **potrebno je da Vlada putem resornog ministarstva pokrene aktivnosti na donošenju kantonalnog propisa o plaćama i naknadama policijskih službenika u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama policijskih službenika FBiH;**
- **obračun i isplatu dodataka po osnovu posebnih uslova rada vršiti u skladu s odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona, a naknade za prekovremeni rad isplaćivati u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o izvršavanju Budžeta.**

6.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 80.477.535 KM, od čega su za: ugovorene i druge posebne usluge (29.466.573 KM), izdaci za energiju (18.652.695 KM), tekuće održavanje (9.566.927 KM), nabavku materijala i sitnog inventara (8.973.140 KM) i komunikaciju i komunalne usluge (6.711.555 KM).

Ugovorene i druge posebne usluge iskazane su u iznosu od 29.466.573 KM od čega su značajniji izdaci za druge samostalne djelatnosti (7.095.762 KM), ostale nespomenute usluge (5.708.538 KM), troškovi advokata u predmetima obavezne odbrane (3.385.726 KM) i izdaci za rad komisija (1.154.157 KM).

Izdaci za druge samostalne djelatnosti (ugovori o djelu, autorski i izvođački ugovori) najvećim dijelom iskazani su kod ustanova visokog obrazovanja (3.874.153 KM), ustanova kulture (1.309.223 KM), ustanova srednjeg obrazovanja (631.301 KM) i ustanova osnovnog obrazovanja (136.179 KM). Pojedinačno po budžetskim korisnicima značajnije izdatke imaju: Ekonomski fakultet (847.525 KM), Rektorat Univerziteta (501.615 KM), Fakultet zdravstvenih studija (341.520 KM), Fakultet političkih nauka (325.379 KM), Narodno pozorište (258.624 KM), MEŠS (205.509 KM), Zavod za planiranje razvoja Kantona (173.841 KM), Ministarstvo unutrašnjih poslova (119.598 KM) i Direkcija za puteve (101.137 KM).

Kod ustanova kulture ovi izdaci se najvećim dijelom odnose na angažovanje lica po autorskim i izvođačkim ugovorima za obavljanje specifičnih poslova u ustanovama kulture (redatelji, scenografi, kostimografi, glumci).

²⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16 i 89/18

³⁰ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 17/19

Kod ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja iskazani izdaci se dijelom odnose na održavanje nastave i vanrednih ispita, angažovanje nastavnog kadra za organizaciju takmičenja i izradu nastavnih planova, **zbog čega konstatujemo da su se ugovori od djelu zaključivali za redovne poslove, sistematizovane pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji.**

U okviru visokog obrazovanja ovi izdaci značajnim dijelom se odnose na angažovanje spoljnih saradnika za realizaciju nastavnog procesa i realizaciju projekata, a kod pojedinih korisnika se odnose na angažman zaposlenika za realizaciju drugog i trećeg ciklusa nastave, komercijalnih programa nastave u saradnji s drugim visokoškolskim institucijama, učešće u radu komisija i realizaciju projekata. Odabran je uzorak kod Ekonomskog fakulteta, Fakulteta zdravstvenih studija i Fakulteta političkih nauka.

Pored ugovora o djelu na poziciji izdataka za druge samostalne djelatnosti, kod ustanova visokog obrazovanja iskazani su i izdaci za rad komisija, zbog čega konstatujemo da pri njihovom knjigovodstvenom evidentiranju nije dosljedno primijenjen kontni okvir za budžetske korisnike. Nastavno osoblje angažovano je u komisijama za odbranu magistarskih i završnih radova, organizovanje pripremne nastave za polaganje prijemnog ispita, u komisijama za polaganje prijemnog ispita i druge. **Ne možemo potvrditi opravdanost zaključivanja ugovora o djelu za obavljanje redovnih, sistematizovanih poslova koji se vrše u kontinuitetu tokom cijele godine, a posebno zaključivanje ugovora o djelu za izvođenje nastave.**

Kod ostalih budžetskih korisnika (Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, Ministarstvo saobraćaja, Zavod za izgradnju Kantona i Zavod za planiranje razvoja Kantona) utvrdili smo da su se ugovori o djelu zaključivali za poslove: ažuriranja i unosa podataka u elektronske baze, vršenje analiza podataka iz nadležnosti budžetskog korisnika, informisanja javnosti, pripreme podataka, informacija i drugih materijala, arhiviranja dokumentacije, umnožavanja dokumentacije i otpreme pošte, evidencije trebovanja i zahtjeva za nabavku unutra organizacionih jedinica, poslove iz oblasti informacionih tehnologija, učešća u izradi planskih dokumenata, realizacije projektnih aktivnosti i praćenje kapitalnih projekata, pružanje stručne pomoći za poslove softverskih rješenja, obrade podataka iz imovinsko-pravne arhive, priprema, pribavljanje i ishodovanje saglasnosti, uvjerenja i dozvola i drugih akata po službenoj dužnosti iz oblasti prostornog uređenja i sl. **Shodno tome, ugovori o djelu zaključivani su za poslove koji predstavljaju redovne poslove u nadležnosti organa uprave, koji su sistematizovani pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i obavljaju se u kontinuitetu tokom godine. S obzirom na to da ovi poslovi predstavljaju sistematizovane i redovne poslove koji su regulisani propisima o radu i internim aktima ugovornog organa, ne možemo potvrditi osnovanost zaključivanja ugovora o djelu po ovom osnovu.**

Budući da su se ugovori o djelu zaključivali za izvođenje redovne nastave, kao i za ostale redovne poslove iz nadležnosti budžetskih korisnika, koji su sistematizovani pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji, i za poslove koji se obavljaju u kontinuitetu tokom cijele godine, a ne za jasno definisane, koji traju određeno vrijeme, ne možemo potvrditi opravdanost zaključivanja ugovora. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o radu,³¹ Zakona o državnoj službi u Kantonu Sarajevo,³² Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH³³ i internim aktima budžetskih korisnika.

Preporuka:

- **angažovanje izvršilaca za obavljanje redovnih i sistematizovanih poslova vršiti u skladu sa Zakonom o radu, Zakonom o državnoj službi u Kantonu Sarajevo i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.**

Izdaci za rad komisija iskazani su u iznosu od 1.154.157 KM, u okviru kojih su značajniji kod: Ministarstva za odgoj i obrazovanje (337.287 KM), Ministarstva finansija (132.240 KM), Ministarstva za nauku i visoko obrazovanje (118.312 KM) i Ministarstva saobraćaja (44.940 KM).

³¹ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16, 89/18

³² „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 31/16 i 45/19

³³ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, 49/05

Na nivou Kantona donesena je Odluka Vlade Kantona o načinu obrazovanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela, koje obrazuje Vlada Kantona i rukovodioci kantonalnih organa državne službe³⁴. Odlukom je utvrđeno da članovi komisija ostvaruju naknadu samo pod uslovom da su poslove za koje su zaduženi aktom o formiranju radnog tijela obavljali poslije redovnog radnog vremena. Utvrđena je maksimalna mjesečna visina naknade članu komisije u iznosu do visine 1,5 osnovice plaće utvrđene u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona, s tim da naknade za rad u komisijama koje se finansiraju od uplata fizičkih ili pravnih lica, ne ulaze u ova ograničenja.

U odabranom uzroku konstatovali smo da se za rad u komisijama angažuju i zaposlenici, a formirane su komisije za obavljanje poslova u vezi sa javnim nabavkama, popis, rashodovanje, polaganje stručnih ispita, izrada propisa, komisije za vođenje evidencije potraživanja po sudskim postupcima, razmatranje prijava po javnim pozivima za razmatranje aplikacija za raspodjelu transfera, komisije za realizaciju razvojnih projekata i sl. **Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da se prilikom obračuna poreza i doprinosa na naknade članovima komisija koji su zaposleni u institucijama različito postupalo u dijelu tretmana ovih naknada kao prihod od nesamostalne djelatnosti.** Naime, kod dijela budžetskih korisnika (Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava za civilnu zaštitu) ove naknade su imale tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti i obračun poreza i doprinosa, a kod dijela budžetskih korisnika nisu. **Zbog toga konstatujemo da nisu u svim slučajevima obračunati i isplaćeni porezi i doprinosi u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak,³⁵ Zakonom o doprinosima,³⁶ Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak³⁷ i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.³⁸**

Preporuka:

- ***potrebno je da svi budžetski korisnici poreze i doprinose na naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavaju kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima.***

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi i drugi tekući rashodi planirani su u iznosu od 282.752.050 KM, a realizovani u iznosu od 281.663.335 KM.

Struktura tekućih transfera je sljedeća: subvencije javnim preduzećima od 101.414.528 KM, transferi pojedincima u iznosu od 88.248.593 KM, tekući transferi neprofitnim organizacijama od 56.296.828 KM, subvencije privatnim preduzećima od 17.754.415 KM, drugi tekući rashodi od 16.575.508 KM, tekući transferi drugim nivoima vlasti u iznosu od 1.273.463 KM i tekući transferi u inostranstvo u iznosu od 100.000 KM.

Subvencije javnim preduzećima iskazane su u iznosu od 101.414.528 KM, a najvećim dijelom odnose se na Ministarstvo saobraćaja (70.299.243 KM), Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša (27.545.724 KM) i Ministarstvo pravde i uprave (3.510.000 KM).

Na pokriće akumuliranog gubitka KJKP „Gras“ d.o.o. Sarajevo Ministarstvo saobraćaja je u skladu sa usvojenim Budžetom izdvojilo 46.683.000 KM, dok se na subvencioniranje prevoza penzionera, studenata, učenika i nezaposlenih osoba odnosi iznos od 22.311.428 KM.

Namjena subvencija javnim preduzećima Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša u najvećoj mjeri utvrđena je Budžetom. Najznačajniji iskazani iznosi odnose se na subvencioniranje troškova iz segmenta zajedničke komunalne potrošnje za: KJKP „RAD“ d.o.o. (7.303.728 KM), KJKP „Park“ d.o.o. Sarajevo (6.790.000 KM) i KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo (2.499.884 KM).

³⁴ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, 18/20

³⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13

³⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19 i 4/21

³⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 48/21 i 77/21

³⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17, 39/18 i 12/21

Tekući transferi pojedincima u iznosu od 88.248.593 KM najvećim dijelom odnose se na beneficije za socijalnu zaštitu (58.956.499 KM) i izdatke za vojne invalide, ranjene borce i porodice poginulih boraca (10.877.950 KM).

Ministarstvo za boračka pitanja iskazalo je tekuće transfere pojedincima u iznosu od 23.672.569 KM. Oni se odnose se na realizaciju prava utvrđenih Zakonom o dopunskim pravima boraca BiH.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice realizovalo je 58.956.499 KM za isplatu prava korisnicima iz osnova federalnog Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica s djecom³⁹, Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji s djecom⁴⁰ i druga socijalna davanja. U okviru transfera socijalne zaštite iskazani su i troškovi zakupa objekata kolektivnog stanovanja O-9 i O-10 u naselju Otes po osnovu smještaja socijalnih kategorija stanovništva u iznosu od 954.550 KM, kao i troškovi održavanja zajedničkih prostorija u iznosu od 48.613 KM u navedenim objektima.

Naime, Kanton je 2002. godine zaključio ugovor sa Društvom za razvoj stanogradnje „GPA Bosnia“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu: „GPA Bosnia“ d.o.o. Sarajevo) o zakupu stanova za lica u stanju socijalne potrebe u objektima O-9 i O-10 na lokaciji Otes. Ugovorom je definisana godišnja cijena zakupa u iznosu od 693.623 KM, koja se usklađuje s indeksom porasta cijena prema podacima Austrijske centralne službe za statistiku, te je u 2021. godini iznosila 954.550 KM.

Kao što je konstatovano i prethodnih godina, Ugovor sa firmom „GPA Bosnia“ d.o.o. Sarajevo iz 2002. godine zaključen je po ugovorenim uslovima na period od 30 godina, a iz Budžeta Kantona po tom osnovu godišnje se izdvajaju značajna sredstva. U 2021. godini po osnovu zakupa objekata kolektivnog stanovanja O-9 i O-10 i troškova održavanja zajedničkih prostorija plaćeno je 1.003.164 KM. Pored toga, sa većinom korisnika stanova nisu zaključeni ugovori o podzakupu, a korisnici ne izmiruju obaveze čak ni za komunalne usluge. Stoga je izvjesno da će se iz Budžeta Kantona izmiriti i ove obaveze, što ukazuje na to da je ovaj ugovor nepovoljan za Kanton.

Skupština Kantona je Odlukom od 23. 3. 2020. godine dala saglasnost za zaključivanje ugovora o kupoprodaji nekretnina između „GPA-e Bosnia“ d.o.o. Sarajevo kao prodavca i Kantona kao kupca nekretnina u naselju Otes za kupoprodajnu cijenu u iznosu od 12.235.206 KM, s rokom otplate do 15. 10. 2032. godine. Izmjenom Budžeta za 2021. godinu za ovu namjenu planirana su sredstva u iznosu od 979.000 KM na poziciji Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice. S obzirom na to da kupoprodajni ugovor za ove nekretnine nije zaključen u 2021. godini, Ministarstvo je preraspodjelom budžeta ovim sredstvima izmirilo obaveze plaćanja zakupnine.

Preporuka:

- ***zaključiti kupoprodajni ugovor za nekretnine O-9 i O-10 u naselju Otes, ili iznaći drugo rješenje za smještaj korisnika u ove objekte, a sve s ciljem zaštite javnih sredstava.***

Tekući transferi neprofitnim organizacijama, iskazani u iznosu od 56.296.828 KM, najvećim dijelom odnose se na Ministarstvo privrede (22.548.369 KM), Ministarstvo kulture i sporta (8.482.082 KM), Ministarstvo za odgoj i obrazovanje (4.821.887 KM), Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade (3.336.630 KM) i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice (3.616.785 KM).

Napominjemo da je kao i prethodne godine, odredbama člana 22. stav 2. Zakona o izvršavanju budžeta Kantona definisano da će se sredstva za finansiranje udruženja izvršavati u okviru razdjela ministarstava na osnovu javnog poziva, a po kriterijima koji su utvrđeni propisom Vlade, osim ukoliko je ovo pitanje propisano posebnim zakonom za pojedine oblasti. Dalje, stavom 3. ovog člana Zakona definisano je da će se sredstva tekućih transfera pojedincima i neprofitnim organizacijama dodjeljivati pojedinačnim odlukama, u skladu s propisom Vlade. Prema tome, slijedi da je **obaveza objavljivanja javnog poziva utvrđena samo za ministarstva, a ne i za ostale budžetske korisnike, čime se prilikom izvršenja Budžeta ne osigurava u potpunosti princip transparentnosti.**

³⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16 i 40/18

⁴⁰ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 3 8/14 – prečišćeni tekst, 38/16, 44/17 i 28/18

Vlada Kantona je u 2021. godini donijela Uredbu o dodjeli transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima iz Budžeta Kantona⁴¹ s primjenom od 1. 1. 2022. godine osim za dio koji se odnosi na uspostavu Registra transfera koja se primjenjuje u 2021. godini. Naime, Uredba je donesena pozivajući se, između ostalog, na član 22. stav 2. i 3. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona za 2021. godinu koji se odnosi na tu godinu. Ovom Uredbom stavljena je van snage Uredba o kriterijima za finansiranje programa i projekata neprofitnih organizacija i udruženja koja se finansiraju/sufinansiraju iz budžeta Kantona iz 2011. godine⁴², kojom su bile utvrđene samo oblasti finansiranja, dok drugi uslovi za raspodjelu nisu definisani. Novom Uredbom utvrđeni su opći principi, davaoci i korisnici budžetskih sredstava, obaveza sačinjavanja programa utroška sredstava kojim će se između ostalog utvrditi opći i posebni kriteriji za dodjelu sredstava, način dodjele sredstva i raspisivanje javnog poziva, u kojim slučajevima i na koji način se sredstva mogu dodijeliti bez javnog poziva, način praćenja i evaluacija dodijeljenih sredstava i izvještavanje o provedenim aktivnostima praćenja i evaluacije. Uredbom je zadužen Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona da uspostavi Registar transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima za finansiranje i sufinansiranje aktivnosti/programa/projekata iz Budžeta Kantona u koju davalac sredstava evidentira podatke o svojim dodijeljenim sredstvima. Registar je sastavni dio Informacionog sistema Ureda i objavljen je na web stranici Ureda.

Tekući transferi neprofitnim organizacijama koji su iskazani kod Ministarstva privrede, u najvećoj mjeri se odnose na transfere za razvoj poljoprivrede (6.093.474 KM), podsticaj razvoju male privrede (6.726.462 KM) i za organizaciju privrednih i sajamskih manifestacija – EXPO (2.176.351 KM).

Za realizaciju *transfera za podsticaj za poljoprivrednu proizvodnju u 2021. godini*, Vlada Kantona usvojila je Program utroška sredstava kojim su definisani modeli poticaja, minimalni uslovi za poticaj i novčani iznos poticaja po jedinici proizvodnje, kao i rok za podnošenje zahtjeva. Prema prezentiranoj dokumentaciji u okviru ovih izdataka iznos od 5.579.448 KM odnosi se na obrađene zahtjeve za realizovanu poljoprivrednu proizvodnju u 2021. godini, dok se iznos od 513.346 KM odnosi na obaveze iz 2020. godine. Naime, ove obaveze su navedene i u Programu utroška sredstava, a za njih su sačinjena rješenja o uvođenju u pravo koja nisu bila potpisana s obzirom na to da je u tom periodu bila smjena Vlade Kantona i nije bilo ovlaštenog lica za potpis. Odlukom ministra od 18. 2. 2021. godine odobrena je isplata ovih poticaja za 167 poljoprivrednih proizvođača.

Transfer za učešće na *Svjetskoj izložbi EXPO 2020 Dubai* (u daljem tekstu: EXPO) iskazan je u iznosu od 2.176.352 KM. Vijeće ministara BiH 2017. godine⁴³ prihvatilo je poziv premijera Ujedinjenih arapskih emirata (u daljem tekstu: UAE) za učešće na EXPO-u, koji se održao od 1. 10. 2021. do 31. 3. 2022. godine. Usljed nemogućnosti da se učešće BiH na EXPO-u organizuje preko organa BiH, Vlada Kantona je preuzela ulogu organizatora učešća BiH i njenih privrednika. Zaključkom od 14. 9. 2021. godine Vlada Kantona prihvatila je tekst Pisma namjere prema EXPO koje je potpisao premijer Kantona, a za realizaciju ovih aktivnosti zaduženo je Ministarstvo privrede.

Nakon odobrenja učešća, Ministarstvo privrede je Uredu za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom uputilo zahtjev za delegiranje eksperata za provođenje javne nabavke učešća na EXPO izložbi.

Ministarstvo privrede je na prijedlog ugovora sa EXPO tražilo mišljenje Pravobranilaštva Kantona i Ministarstva finansija Kantona (fiskalni obrazac), i dobilo pozitivna mišljenja. Zaključkom Vlade od 12. 10. 2021. godine prihvaćen je Nacrt Ugovora o razvoju i operativnim uslugama koji je dostavljen Turističkoj zajednici Kantona i Ministarstvu privrede. Istim zaključkom definisan je i način obezbjeđenja sredstava (2021: tekuća rezerva 1.050.000 KM i rebalans 1.500.000 KM; 2022. godina planirano: 1.689.500 KM).

⁴¹ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 22/21

⁴² „Sl. novine Kantona Sarajevo“, 33/11, 3/12, 37/13, 16/14, 42/20, 20/21 i 28/21

⁴³ 124. sjednica od 12. 12. 2017. godine

Dopunom plana javnih nabavki Ministarstva privrede od 12. 10. 2021. godine dodan je predmet nabavke „Operativne usluge organizacije učešća na Svjetskoj izložbi EXPO 2020. u Dubaiju“ u iznosu od 4.189.500 KM. Ministarstvo privrede je shodno odredbama člana 28. stav 4. Zakona o javnim nabavkama, Odlukom od 13. 10. 2021. godine, pokrenulo postupak javne nabavke usluga za realizaciju i organizaciju učešća na EXPO-u, putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja sa jednim ponuđačem. Naime, s obzirom na to da je Vlada Kantona poziv za učešće na EXPO-u dobila tek 24. 9. 2021. godine, te je kroz evaluaciju poziva utvrđeno je da su autorska i intelektualna prava, zaštitni znakovi i simboli, riječi i logotipi asortimana EXPO zaštićeni u skladu sa Federalnim zakonom UAE, te ekskluzivno pravo za zaključivanje ugovora sa učesnicima na EXPO-u ima samo i isključivo EXPO DUBAI 2020 EEC.-SO (na osnovu komercijalne licence potvrđuje se ekskluzivitet EXPO-a), odabrana je ova vrsta postupka nabavke.

Ugovor je zaključen 24. 10. 2021. godine u vrijednosti od 8.690.632,60 UAE (4.151.169 KM bez PDV-a). Dinamika plaćanja definisana je ugovorom: 25% unaprijed po potpisivanju ugovora, 25% najkasnije do 15. 12. 2021. godine, 25% do 15. 2. 2022. godine i 25% nakon isporuke svih usluga.

Kao program projekta za koji je zaključen ugovor navode se: pripremne aktivnosti za predstavljanje BiH, prilagođavanje i održavanje unutrašnjosti predloženog dizajna paviljona usklađeno sa smjernicama organizatora i programskim aktivnostima izlagača, razvoj koncepta za predstavljanje BiH na EXPO 2020, organizacija, logistika, priprema i podrška učešću i promociji kompanija iz BiH na paviljonu BiH EXPO 2020, implementacija nacionalne dnevne svečanosti BiH na EXPO 2020, logistički troškovi organizacije učešća BiH na EXPO 2020, pravni i finansijski troškovi nastupanja BiH na EXPO 2020 i neočekivani troškovi organizacije, učešća i predstavljanja BiH na EXPO 2020.

Realizacija ugovora i ispostavljanje faktura vršeno je u skladu sa ugovorom (privrednicima koji su izabrani za odlazak na EXPO nisu doznačavana sredstva, svu organizaciju je u ime privrednika vršio izabrani dobavljač).

Za odabir privrednih subjekata za učešće na EXPO-u zaključkom Vlade Kantona od 17. 11. 2021. godine, utvrđena je „Metodologija i kriteriji za izbor preduzeća koja će predstavljati Bosnu i Hercegovinu na Expo 2020 Dubai“ (u daljem tekstu: Metodologija). Metodologija obuhvata procjenu broja preduzeća koja će predstavljati sedam izabranih industrija, te prijedlog kriterija za izbor datih preduzeća u okviru identificiranih industrija, te obavezu raspisivanja javnog poziva koji će provesti Ministarstvo privrede.

Metodologijom je utvrđeno pet ključnih indikatora za evaluacija prijava: 1) ekonomska pozicija preduzeća, 2) potencijal rasta, 3) izvozni potencijal, 4) inovativnosti i 5) održivost. Svaki od njih nosi 20 bodova, izuzev ekonomske pozicije i izvoza koji nose po 15 bodova. Ukupno je moguće dobiti 90 bodova, a 10 bodova je rezervisano za kompanije s područja Kantona.

Javni poziv (u daljem tekstu: Poziv) za iskazivanje interesa i prijavu privrednih subjekata za paket podrške za učešće na Svjetskoj izložbi EXPO objavljen je 22. 11. 2021. godine.

Pravo prijave na Poziv mogu ostvariti svi privredni subjekti koji ispunjavaju sljedeće uslove: da su registrovani na području Bosne i Hercegovine, da je osnovna djelatnost privrednih subjekata iz navedenih industrija, što dokazuju svojom glavnom/osnovnom šifrom djelatnosti, da su izmirili sve obaveze po osnovu direktnih poreza i doprinosa, da su izmirili sve obaveze po osnovu indirektnih poreza, da nad njima nije pokrenut stečajni postupak ili postupak likvidacije, da se ne vodi krivični postupak (nadležni sud) i da nije osuđivan za privredni prestup (nadležni sud).

Pozivom je previđen izbor 80 privrednih subjekata iz sedam industrija, turističkih zajednica i preduzeća koja imaju spremne investicijske projekte za prezentaciju u okviru Biznis programa. Industrije predviđene za učešće su: poljoprivredna i prehrambena industrija (18 kompanija), šumarstvo i drvna industrija/proizvodnja namještaja (pet kompanija), metalno-prerađivačka industrija/proizvodnja metala i proizvodnja gotovih metalnih proizvoda (11 kompanija), automobilska industrija (dvije kompanije), IT sektor (osam kompanija), turizam (15 kompanija), farmaceutska industrija (dvije kompanije), ostale kompanije (14) i projekti (pet kompanija).

Prijavom navedeni subjekti mogu aplicirati za paket podrške za učešće.⁴⁴

Selekcija privrednih subjekata koji će dobiti podršku za učešće u Biznis programu EXPO se vršila u dvije faze, na sljedeći način:

- Faza I – Prijava se podnosila online putem web aplikacije popunjavanjem obrasca;
- Faza II – Nakon isteka roka za online prijavu po Pozivu, Komisija je sačinila bodovnu listu. Od ukupnog broja online prijava u Fazi I, 80 prvorangiranih privrednih subjekata pozvano je da dostave traženu dokumentaciju, koja je propisana Pozivom, s ciljem dokumentovanja podataka dostavljenih kroz web aplikaciju za online prijavu.

U okviru prve faze provođenja Poziva, za učešće na EXPO-u su se prijavila 102 privredna subjekta, a predano je ukupno 45 projekata.

Na osnovu ocjene prijava (faza II) izabrano je ukupno 80 učesnika (70 privrednih subjekata i 10 projekata) i to za oblasti: poljoprivreda i prehrambena industrija (sedam kompanija), šumarstvo i drvna industrija/proizvodnja namještaja (sedam kompanija), metalno-prerađivačka industrija/proizvodnja metala i proizvodnja gotovih metalnih proizvoda (sedam kompanija), automobilska industrija (jedna kompanija), IT sektor (11 kompanija), turizam (15 kompanija + tri turističke zajednice), ostale kompanije (19 kompanija) i projekti (10 projekata). S obzirom na to da je bilo manje prijavljenih kompanija za pojedine industrije, do 70 planiranih kompanija popunjena su mjesta iz drugih sektora.

Kod Ministarstva kulture i sporta transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu od 8.482.082 KM, od čega se na transfere iz oblasti sporta odnosi (5.001.986 KM), a iz oblasti kulture (3.480.096 KM). Zakonom o izvršavanju Budžeta (član 32.) definisano je da će se sredstva ovih transfera realizovati po programima koje usvaja Vlada. Shodno tome, Vlada Kantona je, na prijedlog Ministarstva, Odlukom od 18. 2. 2021. godine usvojila Program utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera utvrđenih Budžetom Kantona Ministarstva za 2021. godinu. U toku godine bile su izmjene i dopune Programa kojim su se mijenjale određene stavke unutar programa, a prethodni programi utroška sredstava stavljeni su van snage.⁴⁵ Programom je izvršen raspored sredstava po oblastima kulture, sporta i kapitalnim transferima u okviru kojih su navedeni programi – svrha finansiranja, kategorija korisnika i planirani iznos. Tačkom IV Programa definisano je da će se izvršavanje transfera vrši u skladu s javnim pozivom.

Uzorkom su obuhvaćeni transferi iz oblasti kulture i umjetnosti za: penziono i zdravstveno osiguranje za samostalne umjetnike (282.476 KM), podrška projektima iz oblasti kulture 1.916.120 KM (od toga projekti iz oblasti kulture 213.020 KM, stalne kulturno-umjetničke manifestacije 325.000 KM i dio transfera za programe institucija i ustanova kulture 1.378.100 KM), te sufinansiranje dokumentarnog, kratkog igranog i niskobudžetnog dugometražnog filma (700.000 KM) i poticaj za filmsku produkciju (300.000 KM). U oblasti sporta uzorkom je obuhvaćen transfer za vrhunski sport (1.516.080 KM), takmičarsko razvojni sport (1.921.583 KM) i podrška sportskom podmlatku (445.800 KM).

Ministarstvo je na osnovu Uredbe o kriterijima za finansiranje programa i projekata neprofitnih organizacija i udruženja koja se finansiraju/sufinansiraju iz Budžeta Kantona⁴⁶ u 2021. godini donijelo Pravilnik o procedurama i kriterijima za izbor korisnika sredstava tekućih grantova za oblast kulture i umjetnosti,⁴⁷ kao i Pravilnik o kriterijima za podršku finansiranju javnog interesa u sportu Kantona,⁴⁸ Pravilnik o kategorizaciji sportista prema ostvarenim rezultatima⁴⁹ i Pravilnik o kriterijima za sufinansiranje troškova treninga za seniorske ekipe premijerligaških klubova Kantona u ekipnim sportovima.⁵⁰

⁴⁴ Privredni subjekt koji ispunje sve uslove iz ovog Poziva, imaju pravo na paket podrške koji obuhvata: avio karte za jednu osobu, vize za jednu osobu, putničko osiguranje za jednu osobu, PCR test na COVID-19, smještaj u hotelu za jednu osobu - pet noći, transport od aerodroma do hotela u dolasku i odlasku, transport od hotela do EXPO 2020 i povratak u hotel, priprema prezentacije po standardima EXPO 2020 na engleskom/arapskom jeziku, prevodilac tokom sastanaka engleski/arapski, sala za B2B sastanke, oprema u sali led ekran za prezentaciju, računar, internet, printer, IT podrška, administrativna podrška za procedure, prijave u sistem EXPO 2020, unos u kalendar sastanaka, ugovaranje B2B sastanaka, vodič za obilazak EXPO 2020, karte za ulazak na EXPO 2020.

⁴⁵ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 9/21, 30/21, 48/21 i Odluka o izmjenama Programa utroška sredstava od 30. 12. 2021. godine

⁴⁶ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 33/11, 3/12, 37/13, 16/14, 6/17, 43/20 i 20/21

⁴⁷ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 8/21

⁴⁸ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 8/21

⁴⁹ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 8/21

⁵⁰ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 27/20

U skladu s propisima raspisan je Javni poziv za predlaganje projekata kulture i sporta radi sufinansiranja iz sredstava Ministarstva 26. 2. 2021. godine, kojim su definisani uslovi i kriteriji za učešće i dokumentacija koju je potrebno dostaviti. Za raspodjelu sredstava formirane su komisije koje su vršile ocjenu formalne ispravnosti aplikacija, kao i bodovanje aplikacija.

Utvdili smo da su definisani posebni kriteriji za vrednovanje projekata iz **oblasti kulture** široko postavljeni, a dio nije mjerljiv (npr. podsticanje stvaralaštva u oblasti kulture, doprinos ukupnom razvoju kulture, afirmacija kulturnog naslijeđa, kvalitet programa, interes kulturne javnosti). Bodovanje projekata izvršeno je po kriterijima: 1. ispunjavanje općih i posebnih uslova (do 10 bodova), 2. društvena i kulturološka vrijednost projekta (do 150 bodova), 3. područje djelovanja (do 15 bodova), 4. budžet projekta (do 15 bodova) i 5. broj korisnika i učesnika (do 10 bodova). Za neke od ovih kriterija nije predviđeno na koji način će se vršiti ocjena i bodovanje, što ostavlja mogućnost za vrednovanje aplikacija na osnovu subjektivne ocjene članova komisije.

Broj bodova je uticao na iznos odobrenih sredstava po korisnicima jer je visina sredstava određena na način da se broj bodova množio sa 1.000. Napominjemo da je Programom utroška sredstava unutar oblasti kulture odobren dio transfera za koje su utvrđeni korisnici i visina sredstava po korisnicima. Međutim, iako su ovi korisnici i visina sredstava utvrđeni Programom oni su dostavili dokumentaciju po javnom pozivu i vršena je ocjena njihovih prijava po definisanim kriterijima, te im dodijeljen iznos koji je već planiran u Programu (realizovano ukupno 1.378.100 KM za 12 ustanova i institucija od kojih: Zemaljski muzej 395.000 KM, Historijski muzej 156.800 KM i Umjetnička galerija 146.000 KM). Također, napominjemo da je vršeno bodovanje prijava po kriteriju dostave prijave na javni poziv, što je u biti eliminatoran kriterij za dalje učešće i ne predstavlja kriterij za vrednovanje prijava. Odlukama ministra odobravana su sredstva, a s korisnicima su zaključeni ugovori o korištenju sredstava kojima je definisana namjena odobrenih sredstava, te uređena međusobna prava i obaveze.

Shodno navedenom, konstatujemo da dio kriterija nije mjerljiv, niti je uređeno na koji način će se vršiti ocjena i bodovanje. Također, s obzirom na to da su Programom utroška sredstava već utvrđeni iznosi za pojedine korisnike, bodovanje aplikacija i raspodjela sredstava iz oblasti kulture većim dijelom izvršena je na osnovu subjektivne ocjene članova komisije.

Za poticaje u oblasti **filmske djelatnosti** iskazan je iznos od 1.000.000 KM. Dio ovih sredstava u iznosu od 700.000 KM odnosi se na raspodjelu sredstava na osnovu Javnog poziva za predlaganje projekata za sufinansiranje proizvodnje dugometražnog igranog, kratkog igranog i dokumentarnog filma, animiranog filma i razvoj dramskih serija od 14. 9. 2021. godine. Raspodjela sredstva izvršena je u skladu sa Pravilnikom o procedurama i kriterijima za izbor korisnika sredstava za podršku filmskoj produkciji⁵¹ kojim su propisani uslovi i kriteriji za raspodjelu sredstava i raspon sredstava koji se mogu dodijeliti u okviru pojedinih kategorija filmske djelatnosti.

Za raspodjelu **transfera za sport** pravilnicima kojim je uređena raspodjela ovih sredstava utvrđeni su kriteriji za koje su razrađeni bodovi i koeficijenti za vrednovanje. Komisija za raspodjelu sredstava izvršila je vrednovanje pristiglih prijava po Javnom pozivu i sačinila je bodovne liste. Međutim, revizijom se nismo uvjerili na koji način je broj bodova uticao na iznos sredstava koji je odobren korisniku, odnosno da je broj bodova imao uticaja na određivanje visine sredstava. Pojedinačnim odlukama ministra odobrena su sredstva korisnicima, a s korisnicima su tokom godine zaključeni ugovori o odobravanju sredstava kojim su regulisana međusobna prava i obaveze. Utvdili smo da su za pojedine korisnike u toku godine odobravana sredstva u više dijelova (sportski klubovi), a nije prezentiran akt na ukupan iznos sredstava i kojim bi se definisalo da će se doznačavati u dijelovima.

Nije nam prezentirano na koji način je utvrđen odnos između broja dodijeljenih bodova i utvrđene visine sredstava, zbog čega ne možemo potvrditi na koji su način su sredstva za oblast vrhunskog sporta i takmičarsko-razvojnog sporta u ukupnom iznosu od 3.437.663 KM raspoređena po pojedinačnim korisnicima. Uvidom u odabrani uzorak utvdili smo da su korisnici dostavljali izvještaje o namjenskom utrošku sredstva, sa pratećom dokumentacijom (računi, ugovori, izvodi banaka i sl.).

⁵¹ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 33/21

Utvdili smo da se dodjela transfera za kulturu nije vršila na osnovu mjerljivih kriterija, a za raspodjelu sredstava za sport nismo se uvjerili na koji način je utvrđena visina sredstava po korisniku u odnosu na dodijeljeni broj bodova.

Preporuka:

- **utvrditi mjerljive kriterije raspodjele transfera za kulturu i dosljedno ih primjenjivati, te definisati način utvrđivanja visine sredstava u odnosu na dodijeljeni broj bodova u oblasti sporta.**

Subvencije privatnim preduzećima iskazane su u iznosu od 17.254.415 KM, od čega se najznačajniji dio odnosi na Ministarstvo privrede u iznosu od 17.013.060 KM. Ovaj iznos odnosi se na realizaciju transfera „Fond podrške privredi zbog posljedica izazvanih pandemijom koronavirusa i elementarnim nepogodama.“

Ukupno odobrena sredstava za sufinansiranje cijele ili dijela mjesečne plaće za mart i april 2021. godine iznosio je (7.524.363 KM), a za finansiranje pripadajućih poreza i doprinosa (1.979.118 KM). Za finansiranje plaća za juni, august i septembar 2021. godine ukupno je utrošeno 7.509.579 KM. Odluke Vlade o dodjeli sredstava s Listama korisnika kojima su odobrena sredstava i dodijeljenim iznosima objavljene su na internet stranici Ministarstva.

Ova sredstva se odnose na podršku privredi zbog posljedica izazvanih pandemijom, odnosno poslovnim subjektima iz određenih djelatnosti na području Kantona. Subvencije se odnose na finansiranje cijele ili dijela minimalne mjesečne neto plaće (u FBiH) i poreza i doprinosa na minimalnu mjesečnu neto plaću za mart i april 2021. godine za period trajanja zabrane obavljanja djelatnosti i finansiranje cijele ili dijela minimalne mjesečne neto plaće (u FBiH) za juli, august i septembar 2021. godine⁵². Realizacija ovih transfera izvršena je na osnovu Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica i uštedama u Kantonu⁵³, Uredbe o postupku finansiranja cijele ili dijela minimalne mjesečne neto plaće (u FBiH) za mjesec u 2021. godini⁵⁴, odluka Vlade o odobravanju finansiranja cijele ili dijela plaće⁵⁵, Odluke Vlade o odobravanju finansiranja pripadajućih poreza i doprinosa na minimalnu mjesečnu neto plaću (u FBiH) za period trajanja zabrane obavljanja djelatnosti⁵⁶ i na osnovu javnih poziva raspisanih u toku godine.⁵⁷

U aprilu 2021. godine raspisan je javni poziv za sufinansiranje plaća i pripadajućih poreza i doprinosa za april i mart 2021. godine, a novembru 2021. godine za finansiranje plaće za juli, august i septembar 2021. godine. U javnim pozivima definisano je koji subjekti imaju pravo na ostvarivanje subvencije, definisani su uslovi za pravo učešća i za ostvarivanje prava na uplatu. Uslovi za učešće su: 1) da poslovni subjekt nije isključen iz finansiranja u skladu s pozivom, 2) da ima sjedište u Kantonu s tim da ne može ostvariti pravo za poslovne jedinice u svom sastavu izvan Kantona, 3) subjekti sa sjedištem izvan Kantona na području FBiH ako imaju poslovne jedinice koje se nalaze na području Kantona samo za njih može ostvariti pravo i 4) da je fizičko lice sa sjedištem na području Kantona koje samostalno obavlja registrovanu poslovnu djelatnost, a koje u skladu s propisima porez na dohodak plaća u paušalno utvrđenom iznosu. Uslovi za ostvarivanje prava po osnovu: 1. prometa (da ima pad prometa za mjesec na koji se odnosi subvencija u odnosu na prosječni mjesečni promet u 2019. godine veći od 30% do 50% i u tom slučaju ima pravo na isplatu do 50% minimalne neto plaće, a ako je pad veći od 50% do 100% minimalne plaće), 2. uslovi zaposlenosti (da je poslovni subjekt koji je imao 3 ili više uposlenika na dan 29. 2. 2020. godine zadržao najmanje 2/3 uposlenih na 31. 12. 2020. godine ili ako je imao dva uposlena zadržao najmanje jednog), a obračun ukupnog iznosa za uplatu je broj zaposlenih prijavljenih na poslednji dan odnosnog mjeseca za poticaj i 3. uslovi javnih prihoda (da poslovni subjekt do dana objave poziva ima izvršene obaveze po osnovu javnih prihoda sa 30. 9. 2020. godine shodno predanom obrascu MIP-1023 i obrascu 2002 za septembar 2020. godine).

⁵² Iznos minimalne plaće u FBiH u iznosu od 406 KM

⁵³ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 18/20, 46/20 i 12/21

⁵⁴ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 16/21

⁵⁵ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 17/21 i 46/21

⁵⁶ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 17/21

⁵⁷ Javni pozivi od 30. 4. 2021. godine za finansiranje cijele ili dijela minimalne mjesečne neto plaće (u FBiH) za mjesec mart i april 2021. godine i za finansiranje pripadajućih poreza i doprinosa na minimalnu neto plaću za period trajanja zabrane obavljanja djelatnosti u mjesecu martu i aprilu 2021. godine i Javni poziv od 10. 11. 2021. godine za finansiranje cijele ili dijela minimalne mjesečne neto plaće (u FBiH) za juli, august i septembar 2021. godine

Poslovni subjekti (pravna i fizička lica koja obavljaju registrovanu djelatnost) bili su u obavezi da dostave potpisanu i ovjerenu pečatom poslovnog subjekta prijavu na propisanom obrascu, a ako nije obveznik fiskalizacije finansijske kartice za svaki mjesec 2019. godine i za mjesec koji je predmet subvencije, rješenje kojim se odobrava plaćanje poreza na dohodak u mjesečnom paušalnom iznosu.

Podaci koji se odnose na promet, za izmirenje javnih prihoda, odnosno izmirene obaveze po mjesečnom izvještaju plaća (MIP) i broj uposlenih preuzeti su iz baze podataka Porezne uprave FBiH, a aplikativni softver za obradu prijava po javnom pozivu izradio je Zavod za informatiku i statistiku Kantona. U odabranom uzorku nismo utvrdili nepravilnosti.

Drugi tekući rashodi (16.575.508 KM) najvećim dijelom odnose se na izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju (10.530.705 KM) i naknade za povrat više ili pogrešno uplaćenih sredstava (3.124.445 KM).

Prema podacima BBI banke d.d. Sarajevo, kod koje se od 2019. godine vodi Jedinствена база izvršnih sudskih rješenja, iznos potraživanja zaposlenih po izvršnim sudskim rješenjima zaprimljenim u periodu od 1. 1. 2021. do 31. 12. 2021. godine iznosi 8.237.380 KM. Te obaveze za glavnice po osnovu izvršnih sudskih rješenja predstavljaju nove obaveze koje nisu planirane Budžetom Kantona Sarajevo za 2021. godinu, a evidentirane su u Glavnoj knjizi Trezora na osnovu Odluke Vlade Kantona, nakon usvajanja godišnjeg popisa za 2021. godinu.

6.1.2.4 Kapitalni transferi

Kapitalni transferi, iskazani u iznosu od 46.431.738 KM, odnose se na kapitalne transfere javnim preduzećima u iznosu od 18.417.314 KM, pojedincima od 17.733.610 KM, drugim nivoima vlasti u iznosu od 6.688.188 KM i neprofitnim organizacijama od 3.592.626 KM.

Kapitalni transferi javnim preduzećima u najvećoj mjeri odnose se na transfere iskazane kod Ministarstva privrede (13.157.541 KM) i Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša (4.350.129 KM).

Najveći dio realiziranih transfera javnim preduzećima kod Ministarstva privrede odnosi se na sredstva dodijeljena KJP „ZOI 84“ (6.408.463 KM) na osnovu zaključaka Vlade Kantona i sporazuma o sufinansiranju projekata kao što su „Projektovanje i nadogradnja sistema osnježenja na Bjelašnici“, „Rehabilitacija ski centra Bjelašnica Igman“, „Dječiji snježni park Bjelašnica Igman“ i ostali projekti. Također, na projekte zaštite vodotoka Kantona na osnovu Programa Vlade Kantona o uređenju riječnih korita i zaštite od poplava, vodosnabdijevanje i odvodnju otpadnih voda na području Kantona odnosi se 1.961.203 KM za Općine Ilijaš, Novi grad, Vogošću i Hadžiće.

Kapitalni transferi javnim preduzećima kod Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša su u najvećoj mjeri utvrđeni Budžetom. Za projekat smanjenje gubitka na vodovnoj mreži KJKP „VIK“ d.o.o. iskazano je 1.301.000 KM, a za nabavku opreme KJKP „Rad“ d.o.o. Sarajevo 413.463 KM. Budžetom Kantona su planirana i sredstva za sufinansiranje u nabavci energenata za grijnu sezonu. Za ovu namjenu sredstva u iznosu od 1.500.000 KM odobrena su i iskazana prema preduzeću „Bags Elektrotehnika“ d.d. Vogošća. **Napominjemo da je u poslovnim knjigama Ministarstva privrede iskazano potraživanje od ovog preduzeća za korištenje voda po osnovu koncesija u iznosu od 12.329.122 KM. Ovaj iznos predstavlja samo dio ukupnog potraživanja koji pripada Kantonu, a značajan dio je utužen. Dakle, iako ovo preduzeće ne izmiruje svoje koncesione obaveze, odobravaju mu se transferi sa pozicije Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša.**

Kapitalni transferi pojedincima se u najvećoj mjeri odnose na transfere koji su iskazani kod Ministarstva za boračka pitanja u iznosu od 8.268.133 KM (rješavanje stambenih pitanja boračke populacije) i Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša u iznosu od 8.650.000 KM za rješavanje stambenog pitanja mladih.

Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti se najvećim dijelom odnose na transfere koji su iskazani kod Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša u iznosu od 6.505.618 KM. Od ovog iznosa 6.005.518 KM odnosi se na rekonstrukciju vodovodne i kanalizacione mreže na području Kantona.

Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama iskazani su najvećim dijelom kod Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša u iznosu od 2.787.064 KM, Ministarstva zdravstva u iznosu od 376.061 KM i Ministarstva saobraćaja u iznosu od 359.993 KM.

Najznačajniji kapitalni transfer neprofitnim organizacijama Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša odnosi se na realizaciju projekta sanacije vodovodnog sistema putem KJKP "ViK" d.o.o. Sarajevo za vlastito učešće za kredit EBRD-a u svrhu plaćanja PDV-a u iznosu od 1.094.102 KM.

Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama Ministarstva saobraćaja u iznosu od 148.800 KM odnose se na uplatu PDV-a- za ispostavljene fakture po Ugovoru za izvođenje radova u okviru Projekta modernizacije javnog prijevoza Faza II - Rekonstrukcija tramvajske pruge u dužini od 8,5 km. Pored ugovora o izvođenju radova, u okviru Projekta angažovane su i konsultantske usluge nadzora nad rekonstrukcijom tramvajske pruge.

Naime, za potrebe finansiranja izvođenja projekta BiH je zaključila ugovor o kreditu sa Evropskom bankom za rekonstrukciju i razvoj (u daljem tekstu: EBRD) 5. 2. 2020. godine. Ugovorom je definisano da je zajmoprimac BiH sa podrškom FBiH, Kantona i Ministarstva saobraćaja kao subjekta koji provodi projekat. Projekat se odnosi na finansiranje rehabilitacije dvosmjerne tramvajske pruge u Kantonu. Iznos odobrenog kredita je do 20 miliona eura.

Podugovor kredita za Projekat modernizacije Javnog gradskog prevoza između FBiH i Kantona zaključen je 8. 12. 2020. godine. Otplatu kredita vrši Kanton prema FBiH sa rokom otplate 15 godina i grace periodom od tri godine (uključen u rok otplate kredita), kamatna stopa je šestomjesečni EURIBOR plus marža 1% godišnje, jednokratna provizija iznosi 1% na iznos glavnice i provizija na nepovućeni iznos kredita iznosi 0,5% godišnje. Kredit je proglašen efektivnim 31. 1. 2020. godine.

Kanton je prema procedurama EBRD-a za provođenje Projekta rekonstrukcije tramvajske pruge proveo postupak javne nabavke kroz otvoreni jednofazni tender (bez pretkvalifikacije). Generalno obavještenje o tenderu objavljeno je 29. 1. 2020. godine, a 23. 6. 2020. godine Ministarstvo saobraćaja je objavilo poziv na tender nakon što je Banka dostavila no-objection (potvrdu o ispravnosti) na nacrt Tenderske dokumentacije, te je od tada zvanično otvoren poziv za dostavljanje ponuda. U toku provođenja tendera postavljeno je više upita za pojašnjenje, te je s tim u vezi dato i produženje roka za dostavu ponuda od 14 dana (pomjeranje roka za dostavu ponuda sa 21. 8. do 6. 9. 2020. godine). Tendersku dokumentaciju je preuzelo 111 zainteresiranih ponuđača.

U Zapisniku sa otvaranja ponuda navedeno je da je pristiglo šest ponuda kako slijedi: China Shandong International Economic & Technical Cooperation Group, Ltd. (23.906.356 EUR), China Civil Engineering Construction Corporation (31.227.675 EUR), YM - YAPIRAY JOINT VENTURE (32.580.611 EUR), JV Euro-Asfalt d.o.o. & DUHA a.s. (31.473.674 EUR), JVCA: STRABAG AG & STRABAG d.o.o. Sarajevo & STRABAG Sp.oz.o. (37.804.087 EUR) i Gülermak Ar Sanayi n̄aat ve Taahhüt A.Ş. (33.659.407 EUR). Kriterij za odabir najpovoljnijeg dobavljača bila je najniža cijena, te je nakon ocjene ponuda (o čemu je sačinjen zapisnik od 13. 4. 2021. godine) izabran dobavljač China Shandong International Economic & Technical Cooperation Group, Ltd. (23.906.356 EUR) za izvođenje radova.

Ugovor o izvođenju radova je potpisan 11. 6. 2021. godine, a obavještenje o dodjeli ugovora objavljeno je 17. 6. 2021. godine. Sastavne dijelove ugovora čine: ugovor kao jedinstven akt bez dodatka, pojašnjena ponude, pismo prihvatanja ponude, pismo ponude, dodatak ponudi, posebni uslovi ugovora, opći uslovi ugovora, specifikacije, nacrti, predmjer radova i dodatne informacije izvođača. Adendumom⁵⁸ broj 1 koji je potpisan u augustu 2021. godine izmijenjen je redoslijed izvođenja radova, bez izmjene ukupnog roka za njihovo izvođenje u trajanju od 730 dana.

⁵⁸ Dodatak ugovoru

S tim u vezi, definisani su rokovi za izvođenje radova po sekcijama kako slijedi:

- Sekcija III: lot 1: Ilidža – Nedžarići (isključujući kružni tok Nedžarići) 270 dana od dana uvođenja u posao,
- Sekcija IV: lot 2: Nedžarići – Čengić Vila, sa početkom 120 dana nakon dana uvođenja u posao, sa rokom za izvođenje radova od 240 dana,
- Sekcija II: dio lota 3: Čengić Vila – trougao Tehnička škola i lot 5 Ulica Hamze Hume, sa rokom izvođenja radova od 270 dana od dana završetka Sekcije IV,
- Sekcija I: dio lota 3: trougao Tehnička škola i Tehnička škola – „S“ krivina, sa početkom 60 dana prije završetka Sekcije II i rokom za izvođenje radova od 60 dana,
- Sekcija V: lot 4: Ulica Franca Lehara – kružni tok Željeznička stanica, sa rokom za izvođenje radova 70 dana počevši od završetka Sekcija I i II,
- Sekcija VI: lot 6: Remiza, sa početkom 120 dana prije isteka ukupnog roka za izvođenje radova sa rokom izvođenja radova od 120 dana.

Za kašnjenje u izvođenju radova ugovoreno je da se obračun kaznenih odredbi vrši u iznosu od 0,1% ukupne ugovorene vrijednosti po danu, u maksimalnom iznosu do 10% vrijednosti ugovora. Ove odredbe nisu primijenjene s obzirom na to da su potpisani adendumi na ugovor kojima se, između ostalog, produžava rok za izvođenje radova.

Izvođač je uveden u radove 26. 8. 2021. godine. U okviru implementacije ugovora potpisana su dodatna dva adenduma. Njima je, između ostalog, izmijenjen rok za izvođenje radova (Adendum potpisan u maju 2022. godine) na Sekciji III i definisan je za 26. 8. 2022. godine, dok je rok za izvođenje radova na Sekciji IV 31. 8. 2022. godine. **Napominjemo da je Adendum za izmjenu roka o izvođenju radova potpisan u maju 2022. godine, kada je isticao prvobitno ugovoreni rok za izvođenje radova na Sekciji III.**

Sa 31. 12. 2021. godine prezentirane su fakture o izvedenim radovima u ukupnom iznosu od 4.675.680 KM. **Ulaganja u stalna sredstva nisu knjigovodstveno evidentirana kao povećanje vrijednosti stalnih sredstava, izuzev knjigovodstveno evidentiranog plaćenog PDV-a na kapitalnim transferima.**

Plaćanje faktura vrši se kroz dostavu aplikacije za plaćanje privremenih situacija Ministarstvu finansija i trezora BiH, koje aplikaciju dalje proslijeđuje na plaćanje u skladu sa ugovorenim uslovima kredita (putem EBRD-a direktno dobavljaču).

Internim procedurama nije uređen način knjigovodstvenog evidentiranja ulaganja ove investicije. Također, nije prezentirana dokumentacija da se vrši knjigovodstveno evidentiranje investicije kod nekog drugog subjekta. Naime, za vrijednost izvršenih radova nije se povećavala vrijednost stalnih sredstava i izvora sredstava Kantona, što nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i trezor Kantona, te su stalna sredstva u pripremi manje iskazana za 4.675.680 KM (preporuka data u tački 6.2.2 Izvještaja).

6.1.2.5 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava planirani su iznosu od 112.347.626 KM, a iskazani u iznosu od 58.108.500 KM. Iskazani iznos odnosi se na izdatke za rekonstrukciju i investiciono održavanje u iznosu od 23.453.221 KM, nabavku građevina u iznosu od 17.615.221 KM, nabavku opreme u iznosu od 8.858.375 KM, nabavku šuma, zemljišta i višegodišnjih zasada u iznosu od 3.381.718 KM, nabavku ostalih stalnih sredstava u iznosu od 2.713.161 KM i nabavku stalnih sredstava u obliku prava od 2.086.804 KM.

Prema budžetskim korisnicima, najznačajniji iznosi iskazani su kod Ministarstva saobraćaja (17.733.030 KM), Direkcije za puteve Kantona (10.489.698 KM) i Ministarstva za nauku, visoko obrazovanje i mlade (7.325.035 KM).

6.1.3 Finansijski rezultat

U konsolidovanim finansijskim izvještajima za 2021. godinu iskazan je finansijski rezultat:

R. br.	Opis	Izmjene i dopune Budžeta za 2021. godinu	Ostvareno u 2021. godini	Ostvareno u 2020. godini	Index (4/3)x100
1	2	3	4	5	6
I	PRIHODI	1.043.327.596	936.825.311	852.331.483	88,79
I.1.	Prihodi od poreza	766.915.381	801.344.225	688.580.803	104,49
I.2.	Neporezni prihodi	188.415.781	108.121.742	101.226.296	57,38
I.3.	Primljeni transferi	87.996.434	27.359.344	62.524.384	31,09
II	RASHODI	976.408.970	884.471.529	807.502.495	90,58
II.1.	Tekući rashodi	882.602.408	835.212.399	765.446.304	94,63
II.2.	Kapitalni transferi	73.498.435	46.431.738	41.523.492	63,17
II.3.	Izdaci za kamate	5.777.627	2.827.392	2.532.699	48,94
II.4.	Tekuća budžetska rezerva	14.530.500 ⁵⁹			
III	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) I-II	66.918.626	52.353.782	44.528.986	78,23
IV	NETO NABAVKA ST. SREDST.(IV.2.-IV.1.)	142.517.659	58.083.255	40.910.916	40,76
IV.1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	5.618.548	25.244	523.318	0,45
IV.2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	148.136.207	58.108.500	41.434.228	39,23
V	UKUPAN SUFICIT (UKUPAN DEFICIT) III-IV	(75.599.033)	(5.729.473)	3.916.078	7,56
VI	NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (VI.1. - VI.2.)	6.521.019	6.043.433	720.131	92,68
VI.1.	Primici od finansijske imovine	6.521.119	6.043.433	3.220.131	92,67
VI.2.	Izdaci za finansijsku imovinu	100	0	2.500.000	0
VII	NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (VII.1. + VII.2. - VII.3.)	69.078.014	13.780.255	(11.217.628)	19,95
VII.1.	Primici od zaduživanja	88.160.709	29.599.742	16.563.246	33,57
VII.2.	Izdaci za otplate dugova	19.082.695	15.819.487	27.780.874	82,90
VIII	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (V+VI+VII)	0	14.094.215	(6.579.419)	0

Podaci iz bilansa stanja:

Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	22.848.931	39.204.787	
--	-------------------	-------------------	--

Ukupan finansijski rezultat u konsolidovanom Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2021. godinu iskazan je u iznosu od 14.094.215 KM.

U konsolidovanom Bilansu stanja na 31. 12. 2021. godine iskazan je neraspoređeni višak rashoda nad prihodima u iznosu od 22.848.931 KM (akumulirani deficit).

Uvidom u konsolidovani bruto bilans konstatovali smo da je neraspoređeni višak rashoda nad prihodima sa 31. 12. 2020. godini iznosio 39.204.787 KM, dok sa 31. 12. 2021. godine iznosi 22.848.931 KM. S tim u vezi, neraspoređeni višak rashoda nad prihodima umanjen je za 16.355.856 KM, iako je finansijski rezultat za 2021. godinu iskazan u iznosu od 14.094.125 KM. Iznos od 2.261.641 KM odnosi se na isknjiženi deficit Univerziteta uslijed integracije Univerziteta, odnosno uslijed statusne promjene pripajanja usaglašavanjem međusobnih obaveza i potraživanja kao i ukidanjem razgraničenja prenesenih prelaskom na Jedinствeni račun Trezora Kantona, a na osnovu Izvještaja o popisu.

⁵⁹ U ovaj iznos je uključeno 9.300.000 KM koji se odnose na planirani suficit za pokriće iskazanog deficita ranijih godina

6.2 KONSOLIDOVANI BILANS STANJA

U konsolidovanom Bilansu stanja iskazana su i stanja na kontima finansijskih i obračunskih odnosa sa povezanim jedinicama. Na kontu internih potraživanja iskazano je stanje od 188.091 KM, a na kontu internih obaveza od 6.018.210 KM.

Stanja su najvećim dijelom iskazana kod organizacijskih jedinica Univerziteta u Sarajevu (Farmaceutski fakultet) u iznosu od 2.790.166 KM i Ministarstva finansija 2.619.190 KM. Iskazani iznos kod Farmaceutskog fakulteta odnosi se na obaveze prema Poreznoj upravi FBiH na osnovu neplaćenih poreza i doprinosa iz ranijeg perioda. Po osnovu isplate ovih obaveza u 2021. godini Univerzitet kao pravni sljednik Farmaceutskog fakulteta zaključio je Sporazum o plaćanju dužnih javnih prihoda u ratama. Iskazano stanje internih obaveza kod Ministarstva finansija odnosi se na uplate po osnovu kojih nisu evidentirana potraživanja od budžetskih korisnika.

Uključivanjem Univerziteta u trezorski sistem poslovanja nisu izvršena potrebna knjiženja, te konta namijenjena za evidentiranje internih transakcija nisu zatvorena prije sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja, što nije u skladu sa odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor Kantona.

Preporuka:

- *potrebno je izvršiti korektivna knjiženja poslovnih promjena iskazanih na kontima finansijskih i obračunskih odnosa sa povezanim jedinicama.*

6.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

6.2.1.1 Novčana sredstva

Novčana sredstva u konsolidovanom Bilansu stanja iskazana su u iznosu od 359.433.289 KM. Odnose se na novčana sredstva na 18 transakcijskih računa (317.492.616 KM), dva računa za depozite – Općinski i Kantonalni sud (41.648.274 KM) i stanje na prelaznom računu (292.399 KM).

Zakonom o trezoru u FBiH definisano je da je Jedinštveni račun trezora sistem bankovnih računa budžeta putem kojeg se izvršavaju uplate prihoda i primitaka, isplate rashoda i izdataka i evidentiraju u sistemu Glavne knjige trezora.

Članom 15. ovog Zakona propisano je da svim transakcijama budžeta upravlja Ministarstvo finansija, a odredbama člana 18, između ostalog, da se svi javni prihodi, kao i vlastiti prihodi budžetskih korisnika moraju uplatiti na depozitne račune ministarstva finansija.

Napominjemo da JU Kantonalni centar za socijalni rad raspolaže sa tri računa izvan Jedinštvenog računa Trezora na kojima su iskazana stanja -7.580 KM, -383 KM i 0 KM. Ovi računi nisu u sastavu Jedinštvenog računa Trezora, niti su zatvoreni, s obzirom na to da su blokirani 2014. godine, usljed isplata i rezervisanja po osnovu pristiglih presuda iz radnih odnosa.

Također, s obzirom na to da je račun Farmaceutskog fakulteta u Sarajevu također blokirao usljed prinudne naplate po osnovu Rješenja Porezne uprave FBiH, njegovo zatvaranje nije izvršeno.

U Jedinštveni račun trezora nisu uključeni svi transakcijski računi koji se koriste, te u Glavnoj knjizi nisu evidentirane sve poslovne promjene koje se na njih odnose. S tim u vezi, nije postupljeno u skladu s članovima 15. i 18. Zakona o trezoru u FBiH, te nije ispoštovan princip sveobuhvatnosti u budžetskom računovodstvu, kako je propisano članom 74. Zakona o budžetima u FBiH.

Preporuka:

- *poduzeti aktivnosti kako bi u Jedinštveni račun trezora bili uključeni svi transakcijski računi koji se koriste, a u Glavnoj knjizi evidentirati sve poslovne promjene koje se na njih odnose, u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH.*

6.2.1.2 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 49.802.180 KM, a najznačajniji dio odnosi se na ostala potraživanja u iznosu od 28.723.475 KM i potraživanja od pravnih lica u iznosu od 18.939.831 KM.

Ostala potraživanja se u najvećem dijelu odnose na ostala potraživanja koja su iskazana u iznosu od 16.546.083 KM i sumnjiva i sporna potraživanja iskazana u iznosu od 10.522.265 KM.

Na poziciji ostalih potraživanja kod Ministarstva privrede su iskazana potraživanja za naknade za eksploataciju prirodnih resursa – naknade za koncesije u iznosu 15.937.960 KM.

Od navedenog iznosa, najmanje 14.002.625 KM odnosi se na potraživanja od privrednih subjekata za eksploataciju voda, sa kojima nije potpisan koncesijski ugovor. Obračun ove naknade se u ranijem periodu vršio na osnovu Odluke o naknadi za eksploataciju voda na području Kantona, koja je stavljena van snage u februaru 2018. godine.

Korisnicima koncesija se ne ispostavljaju fakture s obzirom da to nije ni predviđeno ugovorima o koncesiji, što znači da se knjigovodstveno evidentiranje potraživanja ne vrši na osnovu adekvatne računovodstvene dokumentacije.

Zakonom o koncesijama⁶⁰, između ostalog, definisano je da odluku o pristupanju dodjele koncesije za određeno dobro donosi Skupština Kantona na prijedlog Vlade Kantona. Ugovor o koncesiji zaključuju koncesor s jedne strane (Vlada Kantona) i koncesionar s druge strane, a raspodjela sredstava prikupljenih po osnovu naknada za korištenje koncesije raspoređuje se 60% u korist općina i 40% u korist Budžeta Kantona. U slučaju neispunjenja ugovorenih obaveza plaćanja naknade za koncesije, resorno ministarstvo je obavezno poduzimati sve mjere naplate kod nadležnih organa, o čemu obavještava Ministarstvo finansija Kantona i koncesora. Također, općinama se sredstva doznachavaju raspodjelom prihoda i u njihovoj nadležnosti nije ni izdavanje faktura, niti poduzimanje aktivnosti naplate, te konstatujemo da ova potraživanja u cijelosti trebaju biti knjigovodstveno evidentirana u Glavnoj knjizi Kantona.

Ministarstvo privrede ne iskazuje u knjigovodstvenim evidencijama potraživanja koja pripadaju općinama, iako je u nadležnosti Kantona zaključivanje ugovora, vršenje nadzora nad realizacijom ugovora i praćenje naplate ovih potraživanja. Računovodstvenim politikama Kantona je utvrđeno da se nakon isteka roka dospijeca potraživanja preknjižavaju na sumnjiva i sporna, što također nije učinjeno, iako je najveći dio iskazanih potraživanja predmet sudskih sporova.

Može se zaključiti da kod pojedinih budžetskih korisnika nisu iskazana sva potraživanja, da se potraživanja knjiže bez vjerodostojne dokumentacije, kao i da se potraživanja starija od šest mjeseci ne evidentiraju na poziciji sumnjivih i spornih, kako je predviđeno Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i trezor Kantona. Ministarstvo privrede u poslovnim knjigama iskazalo je samo dio potraživanja po osnovu koncesija koja se odnose na Kanton, dok dio koji pripada općinama nije evidentiran. Zbog svega navedenog, konsolidovani bilans stanja ne daje tačan podatak o iznosu potraživanja Kantona.

Potraživanja od pravnih lica odnose se na potraživanja za isporučenu robu i usluge u iznosu od 16.495.039 KM i potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge u iznosu od 2.444.792 KM.

Najznačajniji iznos koji je iskazan na poziciji potraživanja za isporučenu robu i usluge odnosi se na Zavod za izgradnju Kantona u iznosu od 11.754.305 KM, od čega se najmanje 11.674.070 KM odnosi na potraživanje po osnovu posebne naknade za legalizaciju građevina izgrađenih bez odobrenja za građenje i građevina privremenog karaktera.

Zavod vodi pomoćnu evidenciju, odnosno preglede zaduženja po općinama. U 2021. godini su izvršene uplate u iznosu od 188.183 KM koje su u pregledu evidentirane sa napomenom „nema rješenja“, što znači da ova potraživanja nisu evidentirana.

⁶⁰ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 27/11, 33/12, 15/13 i 1/20

Za potraživanja po osnovu posebne naknade za legalizaciju građevina izgrađenih bez odobrenja za građenje i građevina privremenog karaktera Zavod je nadležnim općinskim službama dostavljao zahtjeve sa usaglašavanje stanja, ali s obzirom na to da se radi o uplatama koje se direktno uplaćuju Kantonu, usaglašavanje nije moguće. Također, u pomoćnim evidencijama na potraživanja za legalizaciju odnosi se 12.394.806 KM, a 720.736 KM je evidentirano kao neraspoređene uplate tekućeg i prethodnog perioda koje se odnose na legalizaciju.

S obzirom na to da se uplate ne mogu povezati sa potraživanjima, te da se ne vrši kontrola plaćanja i praćenje dospijeca potraživanja, efekte na finansijske izvještaje ne možemo mjeriti.

U okviru redovnih potraživanja Zavoda za izgradnju Kantona iskazana su i potraživanja u iznosu od najmanje 270.928 KM (renta, uređenje gradskog građevinskog zemljišta, zakup) koja su evidentirana ranijih godina za koja nije izvršen prenos na sumnjiva i sporna, u skladu sa Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor Kantona. Za ova potraživanja nam nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da su poduzete sve zakonom propisane radnje radi naplate potraživanja, kako je propisano članom 46. Zakona o budžetima u FBiH.

Imajući u vidu konstatovano, ne možemo potvrditi potraživanja koja su iskazana u iznosu od 33.041.122 KM (potraživanja od pravnih lica u iznosu od 16.495.039 KM i dio ostalih potraživanja u iznosu od 16.546.083 KM), s obzirom na to da su pojedina knjigovodstveno evidentirana bez vjerodostojnih računovodstvenih dokumenata, da određena nisu ni evidentirana u Glavnoj knjizi, da je za dio potraživanja naplata neizvjesna jer su predmet sudskih sporova, te da se sa kupcima ne vrši usaglašavanje iskazanih stanja, kako je propisano članom 23. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. S tim u vezi, ukupne efekte na finansijske izvještaje ne možemo mjeriti. Također, nije vršena ocjena naplativosti potraživanja (naročito za koncesije) u saradnji s Kantonalnim pravobranilaštvom.

U okviru redovnih potraživanja u pojedinim slučajevima iskazana su i ona starija od šest mjeseci, zbog čega nije postupljeno u skladu s Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor Kantona.

Preporuka:

- *potrebno je da budžetski korisnici izdaju fakture ili rješenja kojima se utvrđuje iznos koncesione naknade i da ova potraživanja u glavnoj knjizi evidentiraju u cjelokupnom iznosu.*

6.2.2 Stalna sredstva

U konsolidovanom Bilansu stanja iskazana su stalna sredstva sadašnje vrijednosti 825.627.715 KM (nabavne vrijednosti 1.173.569.695 KM, ispravke vrijednosti 347.941.980 KM).

Uredbom o evidenciji imovine Kantona⁶¹ iz 1997. godine uređen je način evidentiranja imovine Kantona. Evidenciju imovine vrše pravna lica i drugi organi kojima je povjereno korištenje imovine Kantona iz odredbi Zakona o imovini Kantona.⁶² Na osnovu njihovih podataka, vodi se jedinstvena evidencija imovine Kantona po subjektima u Upravi za geodetske i imovinsko pravne poslove u sastavu Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša. Budžetski korisnici su dužni identifikovati i uspostaviti evidenciju nepokretne imovine, sa naznačenim aktom na osnovu kojeg upravljaju tom imovinom i odgovarajućom dokumentacijom, u roku od 60 dana od dana donošenja Uredbe. Prema podacima koje je dostavila Uprava za geodetske i imovinsko pravne poslove, između ostalih, KJKP „Rad“ d.o.o. Sarajevo, Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona, Zavod za izgradnju Kantona i Zavod za planiranje razvoja Kantona, nisu dostavili potrebne podatke za uspostavu jedinstvene evidencije imovine Kantona. Obaveza vođenja evidencije o imovini propisana je i Zakonom o izvršavanju Budžeta.

Stalna sredstva u pripremi iskazana su u iznosu od 157.281.481 KM, od čega se najznačajniji iznos odnosi na pozicije dionice autocesta u izgradnji (94.306.492 KM).

⁶¹ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 13/16 – prečišćeni tekst

⁶² „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 6/97, 9/98 – presuda Ustavnog suda FBiH, 5/10 – presuda Ustavnog suda FBiH i 27/16

Dionice autocesta u izgradnji najvećim dijelom se odnose na dosadašnja ulaganja u rekonstrukciju i investiciono održavanje saobraćajnica, koje je iskazano kod Direkcije za puteve u iznosu od 94.306.492 KM. Za ova stalna sredstva i stalna sredstva u obliku prava (projektna dokumentacija) nije uspostavljena pomoćna knjiga stalnih sredstava, a ni druga evidencija iz koje bi se mogle utvrditi pojedinačne vrijednosti cestovne infrastrukture (ceste, mostovi i sl.). Ova ulaganja se knjigovodstveno ne prenose u upotrebu i za njih se ne vrši ni obračun amortizacije.

Direkcija za puteve nema uspostavljenu pomoćnu knjigu stalnih sredstava u skladu s članom 18. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i članom 7. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH. Na poziciji stalnih sredstava u upotrebi nisu iskazane saobraćajnice (ceste i mostovi) u nadležnosti Direkcije, niti se za iznos izvršenih rekonstrukcija postojećih saobraćajnica vrši povećanje nabavne vrijednosti stalnih sredstava u upotrebi.

Ministarstvo saobraćaja nije uspostavilo pomoćne knjige za stalna sredstva u obliku prava koja su iskazana u iznosu od 3.656.150 KM i odnose se najvećim dijelom (2.490.258 KM) na ulaganja u tuđa sredstva. Zbog navedenog, konstatujemo da nije postupljeno na način propisan članom 18. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članom 7. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članovima 59. i 60. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Ministarstvo saobraćaja nije poduzelo aktivnosti ni na knjigovodstvenom evidentiranju kapitalnih ulaganja u projekte koje provodi, a koji se odnose na ulaganja u tramvajsku prugu u iznosu od najmanje 4.675.680 KM, zbog čega su stalna sredstva u pripremi i izvori sredstava manje iskazani za ovaj iznos.

Za dio sredstava u pripremi Zavoda za izgradnju (2.914.535 KM) nije prezentirana vjerodostojna dokumentacija kojom se potvrđuje da je Zavod njen vlasnik ili korisnik prava raspolaganja. Radi se o stanovima koji su kupljeni na osnovu predugovora krajem septembra 1991. godine od SZ Bosna koji je investitor izgradnje objekata O-4 i O-7 u Velešićima, u svrhu provođenja postupka eksproprijacije radi dodjele stanova vlasnicima stambenih objekata koji su predviđeni za rušenje radi izgradnje označenih objekata. Nije prezentirano da su regulisani međusobni odnosi strana u postupku, kao i da li su objekti sa današnjim danom tehnički primljeni jer nisu uplunjeni u zemljišnoj knjizi Općinskog suda u Sarajevu. Nije prezentirano da li su preduzimane aktivnosti na dovođenju stanova u upotrebno stanje.

Na stalnim sredstvima u pripremi kod Uprave policije evidentirana je elektronska oprema ukupne vrijednosti 104.570 KM koja je knjigovodstveno evidentirana u decembru 2021. godine na osnovu primljenih predračuna, iako je isporuka opreme izvršena i fakture primljene u 2022. godini.

U pojedinim slučajevima, nisu dosljedno primijenjene Računovodstvene politike za budžetske korisnike i Trezor Kantona. Kao i ranijih perioda, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade je na poziciji stalnih sredstava u pripremi iskazalo najmanje 1.850.000 KM sredstava koja je doznačilo općinama za izgradnju objekata na osnovu sporazuma o zajedničkom finansiranju objekata. S obzirom na to da ova poslovna promjena po prirodi ima karakter kapitalnog transfera, te da nije bilo osnova za iskazivanje povećanja vrijednosti stalnih sredstava, nije postupljeno u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i važećim računovodstvenim politikama.

U okviru stalnih sredstava iskazana su okončana ulaganja u rekonstrukciju i investiciono održavanje saobraćajnica u vrijednosti od 94.306.492 KM, koje Direkcija za puteve Kantona Sarajevo od svog osnivanja iskazuje kao sredstva u pripremi i imovina Zavoda za izgradnju Kantona Sarajevo u pripremi u vrijednosti od najmanje 2.914.535 KM iz 1991. godine (15 stanova) za koje nisu poduzimane aktivnosti vezane za dovođenje u upotrebno stanje. Istovremeno, knjigovodstveno nisu iskazana izvršena ulaganja Ministarstva saobraćaja za rekonstrukciju tramvajske pruge u iznosu od 4.675.680 KM. S obzirom na navedeno, kao i na to da za značajan dio imovine nije izvršen obračun amortizacije ni godišnji popis, ne možemo potvrditi njenu iskazanu vrijednost.

Preporuke:

- *potrebno je da budžetski korisnici uspostave evidencije o imovini u skladu s Uredbom o evidenciji imovine Kantona, donesu procedure upravljanja imovinom, te da se računovodstvenim politikama urede specifične poslovne promjene vezane za obavljanje poslova iz nadležnosti budžetskih korisnika u dijelu koji se odnosi na stalna sredstva;*

- *poslovne promjene evidentirati na odgovarajućim pozicijama i u periodu u kojem su se desile, u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH;*
- *ulaganja u rekonstrukciju tramvajske pruge knjigovodstveno evidentirati kao povećanje stalnih sredstava u pripremi, izvršiti analizu stanja stalnih sredstava u pripremi, te provesti odgovarajuća knjiženja.*

6.2.3 Dugoročni plasmani

Dugoročni plasmani iskazani su u iznosu od 30.672.740 KM. Od iskazanog iznosa, na pozajmljivanja pojedincima odnosi se 13.672.693 KM, ostala domaća potraživanja u iznosu od 12.909.012 KM i dugoročne depozite u iznosu od 4.051.035 KM. Prema budžetskim korisnicima, najznačajniji su kod Ministarstva za boračka pitanja u iznosu od 20.469.054 KM, Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša u iznosu od 4.149.850 KM i Ministarstva finansija u iznosu od 5.500.000 KM.

Od iskazanih dugoročnih plasmana Ministarstva za boračka pitanja, 13.060.042 KM se odnosi na pozajmice pojedincima za rješavanje stambenih pitanja, dok se 7.409.012 KM odnosi na pozajmice za finansiranje programa za pokretanje ili proširenje proizvodno-uslužnih djelatnosti.

Pozajmice pripadnicima boračke populacije za rješavanje stambenih potreba dodjeljivale su se na vremenski period do 25 godina, uz relativno niske mjesečne rate za korisnike. Kod ovih pozajmica postoji problem povrata onih koje su plasirane u periodu od 2011. do 2012. godine, putem tadašnje Balkan Investment Banke a.d. Banja Luka (sada „Banka Srpske“ a.d. Banja Luka). Najveći dio plasiranih sredstava nije vraćen. Ministarstvo u saradnji sa Pravobranilaštvom Kantona poduzima aktivnosti i mjere s ciljem naplate, odnosno, povrata ovih sredstava. Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima boraca-branitelja BiH⁶³ ukinuto je ovo pravo kreditiranja. Uvedeno je zamjensko pravo subvencioniranja kamatne stope na kredite.

Iznos od 7.409.012 KM odnosi se na pozajmice za zapošljavanje pripadnika boračke populacije koje su plasirane u periodu 1997 – 2017. godine. S obzirom na to da se u ranijem periodu od korisnika kredita nisu tražili kvalitetni instrumenti osiguranja, značajan dio ovih kredita korisnici neuredno ili skoro nikako ne vraćaju, te je za dio obustavljena prinudna naplata.

Dugoročni plasmani iskazani kod Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša se najvećim dijelom odnose na dugoročni depozit za odobravanje kredita s ciljem rješavanja stambenih pitanja mladih.

Dugoročni plasmani Ministarstva finansija u iznosu od 5.500.000 KM odnose se na finansiranje Kreditno-garantnog fonda u okviru Sarajevske regionalne razvojne agencije SERDA d.o.o. Sarajevo, za stimulisanje i razvoj poduzetništva i poslovnog okruženja u Kantonu.

Za iskazane kredite iz perioda 1997-2017. godine nije vršena ocjena naplativosti, te se s tim u vezi nije davao prijedlog za otpis. Također, iako su krediti dospjeli, a nisu naplaćeni, te su najvećim dijelom predmet pokrenutih sporova, nije vršeno njihovo preknjiženje na sumnjiva i sporna potraživanja u skladu s Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor Kantona. Stoga dio dugoročnih plasmana u iznosu od 7.409.012 KM ne možemo potvrditi.

Preporuka:

- *poduzeti aktivnosti na ocjeni naplativosti datih kredita kako bi se dao prijedlog za otpis nenaplativih, te dospjele kredite za naplatu preknjižiti na sumnjiva i sporna potraživanja s ciljem njihovog realnog iskazivanja u finansijskim izvještajima.*

⁶³ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 45/12-prečišćeni tekst, 26/14, 46/17, 18/19 i 20/20

6.2.4 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazani su u iznosu od 449.026.389 KM, a odnose se na kratkoročna razgraničenja (265.440.792 KM), obaveze prema zaposlenicima (96.575.104 KM), kratkoročne tekuće obaveze (80.991.045 KM), finansijske i obračunske odnose s drugim povezanim jedinicama (6.018.210 KM) i kratkoročne kredite (1.238 KM).

Kratkoročna razgraničenja odnose se na razgraničene prihode (263.432.788 KM), ostala razgraničenja (2.002.136 KM) i razgraničene rashode (5.868 KM).

U okviru razgraničenih prihoda iskazana su stanja na sljedećim kontima: naplaćeni redovni prihodi budućeg perioda u iznosu od 182.296.818 KM, razgraničeni prihodi za namjenska sredstva u iznosu od 58.076.166 KM i razgraničeni ostali prihodi u iznosu od 23.059.804 KM.

Zakonom o izvršavanju Budžeta je utvrđeno da se donacije, transferi, namjenski prihodi i primici koji nisu utrošeni u prethodnoj godini razgraničavaju, i po usvajanju godišnjeg obračuna Budžeta Kantona odlukom Vlade unose u Budžet naredne godine. Na ovaj način je postupljeno i u 2021. godini. U Izvještaju komisije za popis razgraničenja, koji je sačinjen 10. 3. 2021. godine, navedeno je da je ukupan iznos neutrošenih prihoda i primitaka 114.398.426 KM.

Budžetski korisnici u postupku donošenja budžeta većinom ne vode odgovarajuće knjigovodstvene evidencije, ne planiraju rashode i izdatke povezane sa ovim razgraničenim i neutrošenim prihodima i primicima, te se oni odlukom Vlade njima stavljaju na raspolaganje u tekućoj godini, bez obzira na to da li je njihov utrošak predviđen programima rada ili programima utroška sredstava.

Kao primjer navodimo Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo, kod kojeg su iskazani razgraničeni prihodi u ukupnom iznosu od 17.521.133 KM, za koje se ne vode pomoćne evidencije i ne vrši praćenje utroška namjenskih sredstava iz nadležnosti, niti ima druge podatke o strukturi ovih razgraničenja. U popisu razgraničenja Zavoda za izgradnju navedeni su samo zbirni iznosi preuzeti iz knjigovodstvenih evidencija.

Razgraničeni prihodi za namjenska sredstva u najvećoj mjeri se odnose na knjigovodstveno evidentirana razgraničenja za sredstva sudova Kantona (41.563.339 KM) i knjigovodstveno evidentirana potraživanja Zavoda za izgradnju Kantona (16.512.827 KM).

Kratkoročne tekuće obaveze odnose se na kratkoročne obaveze prema pravnim licima 77.554.325 KM, kratkoročne obaveze prema fizičkim licima 1.976.871 KM, ostale kratkoročne obaveze 1.112.147 KM, obaveze za subvencije 347.501 KM i obaveze za korištenje stalne tekuće rezerve 200 KM.

Obaveze prema zaposlenicima odnose se na ostale obaveze prema zaposlenicima 59.437.958 KM, obaveze za plaće 20.703.238 KM, obaveze za porez i doprinose 13.880.168 KM, obaveze za naknade plaća 2.553.680 KM i obaveze prema drugim fizičkim licima 60 KM.

Ostale obaveze prema zaposlenicima se najvećim dijelom odnose na obaveze za glavnice po izvršnim sudskim rješenjima po osnovu tužbi zaposlenika iz radnopravnog odnosa koje su evidentirane u Glavnoj knjizi Trezora u iznosu od 55.286.812 KM. U toku 2021. godine planirana je isplata dijela obaveza u iznosu od 0,3% ukupno planiranih prihoda u Budžetu Kantona Sarajevo za 2021. godinu. Nove obaveze po istom osnovu pristigle u banku u toku 2021. godine u iznosu od 8.237.380 KM, nisu planirane Budžetom za 2021. godinu, te su Odlukom Vlade, nakon usvajanja izvještaja o popisu za 2021. godinu evidentirane u Glavnoj knjizi Trezora i prikazane u finansijskim izvještajima za 2021. godinu.

Preporuka:

- ***potrebno je da svi budžetski korisnici uspostave odgovarajuće knjigovodstvene evidencije o utrošku namjenskih prihoda i primitaka, te da njihovo priznavanje vrše u iznosu u kojem su i utrošena.***

6.2.5 Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze su u konsolidovanom Bilansu stanja iskazane u iznosu od 236.565.815 KM. Ove obaveze odnose se na stanje duga po ino kreditima u iznosu od 114.506.012 KM, domaćim kreditima 105.409.393 KM i emisijama obveznica 16.650.410 KM.

U 2021. godini se Kanton kod domaćih institucija zadužio u iznosu od 53.763.000 KM za realizaciju kapitalnih investicija. U 2021. godini otplaćene su obaveze po osnovu tri domaća (projekat žičara na Bjelašnici) i jednog ino kredita („Rekonstrukcija u sektoru obrazovanja“).

6.2.6 Popis sredstava i obaveza

Centralna komisija za popis sredstava, obaveza i potraživanja Kantona imenovana je 23. 12. 2021. godine sa zadatkom da izvrši objedinjavanje izvještaja o popisu pojedinačnih komisija svih budžetskih korisnika. Izvještaj Centralne komisije za popis sredstava, obaveza i potraživanja budžetskih korisnika u evidenciji Jedinštenog računa Trezora Kantona na 31. 12. 2021. godine, Vlada Kantona usvojila je Zaključkom od 24. 2. 2022. godine.

Direkcija za puteve nije uspostavila knjigu stalnih sredstava saobraćajnica. Pri obavljanju popisa Komisija je preuzela stanja iskazana u Glavnoj knjizi Trezora, a s obzirom na to da nisu popisane pojedinačne saobraćajnice i izrađena projektna dokumentacija, možemo konstatovati da popisom stalnih sredstava nisu obuhvaćena sva stalna sredstva.

Ministarstvo saobraćaja nije popisalo stalna sredstva po osnovu ulaganja u rekonstrukciju tramvajske pruge u iznosu od najmanje 4.765.856 KM.

Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo također nije izvršio potpun popis stalnih sredstava s obzirom na to da nisu navedene informacije o specifičnim poslovnim događajima, podaci o periodima ulaganja i statusu investicija, a kratkoročna potraživanja, kratkoročne obaveze i razgraničenja nisu popisani, već su preuzeti sumarni podaci iz knjigovodstvenih evidencija.

Zbog navedenog, konstatujemo da određeni budžetski korisnici nisu proveli popis imovine i obaveza i nisu izvršili usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem u skladu s članom 21. i 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza, te izvršiti usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja, shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.*

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima, iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 972.971.090 KM, ukupne novčane isplate u iznosu od 813.844.413 KM i pozitivan novčani tok u iznosu 159.126.677 KM.

Revizijom smo utvrdili da u izvještaju o novčanim tokovima nisu iskazani svi uplaćeni prihodi i primici u 2021. godini kao primici/prilivi novca. Primici od dugoročnog zaduživanja su u Izvještaju o novčanim tokovima iskazani u iznosu od 29.599.742 KM, a stvarni priliv novca po osnovu kredita Razvojne banke bio je 5.500.000 KM, dok su primici od domaćeg zaduživanja iznosili 53.763.000 KM.

S tim u vezi, izvještaj o novčanim tokovima za 2021. godinu nije sačinjen u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *izvještaj o novčanim tokovima sačinjavati u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta.*

7. VANBILANSNA EVIDENCIJA

Vanbilansno se, kao potencijalne obaveze u ukupnom iznosu od 133.371.255 KM, vode nepovučeni dijelovi kredita u implementaciji, obaveze po garancijama i krediti supsidijarno preneseni na krajnje dužnike.

Podaci o tužbama protiv kantonalnih budžetskih korisnika, koje u zavisnosti od ishoda spora predstavljaju potencijalne obaveze Kantona (prema prezentiranim podacima protiv budžetskih korisnika Kantona vode se sporovi u iznosu od 109.465.574 KM), nisu objavljeni u Zabilješkama uz konsolidovane godišnje finansijske izvještaje, niti evidentirani u vanbilansnoj evidenciji.

Preporuka:

- ***potrebno je vršiti procjenu ishoda sporova u toku i shodno procjeni evidentirati potencijalna potraživanja i potencijalne obaveze po ovom osnovu u vanbilansnoj evidenciji.***

8. JAVNE NABAVKE

Stručna služba za zajedničke poslove (u daljem tekstu: Stručna služba) provodi postupke javnih nabavki za određene robe i usluge za zajedničke potrebe više budžetskih korisnika. Budžetski korisnici provode postupke javnih nabavki za nabavke roba, radova i usluga koje se planiraju njihovim budžetima.

Stručna služba u skladu sa Uredbom o obrazovanju Stručne službe za zajedničke poslove⁶⁴ vrši određene zajedničke stručne, administrativno-tehničke i druge poslove za potrebe Skupštine Kantona, Vlade Kantona, premijera Kantona, njihove stručne službe i ministarstava Kantona, izuzev Ministarstva unutrašnjih poslova. S tim u vezi, Stručna služba provodi javne nabavke standardizovanih predmeta, koje su zajednička potreba budžetskih korisnika, kao i pojedinačne nabavke u ime i za račun drugih budžetskih korisnika. Nabavke standardizovanih predmeta nabavki za potrebe budžetskih korisnika (kancelarijski materijal, usluge štampanja, gorivo, tekuće održavanje i sl.) planiraju se u okviru budžeta Stručne službe, koja i zaključuje ugovore sa dobavljačima nakon provedenih postupaka javnih nabavki. **Budžetski korisnici za koje Stručna služba provodi postupke javnih nabavki nisu jasno definisani, kao ni vrste roba i usluga koje se smatraju zajedničkim. Način provođenja postupaka javnih nabavki uređen je Pravilnikom o nabavci roba, vršenju usluga i ustupanju radova Stručne službe iz 2019. godine.** U skladu sa ovim Pravilnikom, Stručnoj službi zahtjeve za nabavku mogu podnijeti i drugi budžetski korisnici, koji nisu navedeni kao budžetski korisnici za koje Stručna služba obavlja poslove u aktu o osnivanju.

Zakonom o javnim nabavkama i Pravilnikom o provođenju postupka zajedničke nabavke i osnivanju centralnog nabavnog organa⁶⁵ utvrđeno je da je zajednička javna nabavka način zajedničkog provođenja postupka javne nabavke dva ili više ugovornih organa, za jedan ili više predmeta nabavke, za određeni period, gdje svaki ugovorni organ obuhvaćen sporazumom potpisuje ugovor o javnoj nabavci i/ili okvirni sporazum, za svoj pripadajući dio. Stručna služba ne zaključuje ugovore sa budžetskim korisnicima za koje provodi postupke javnih nabavki, niti oni zaključuju pojedinačne ugovore za svoj pripadajući dio, jer se sredstva za nabavku i ne planiraju u njihovim budžetima. Zbog ovoga nije postupljeno u skladu sa Pravilnikom o provođenju postupka zajedničke nabavke i osnivanje centralnog nabavnog organa u dijelu koji se odnosi na način provođenja postupaka nabavki za potrebe više budžetskih korisnika.

Planom javnih nabavki Stručne službe za 2021. godinu predviđeno je provođenje nabavki procijenjene vrijednosti od 2.510.235 KM.⁶⁶ Prema prezentiranim podacima Stručna služba je u 2021. godini zaključila 93 ugovora sa dobavljačima u vrijednosti od 1.888.459 KM.

Između ostalih budžetskih korisnika, revizijom smo obuhvatili i nabavke Zavoda za izgradnju, Direkcije za robne rezerve, Uprave policije, Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Ministarstva saobraćaja i Ministarstva finansija.

⁶⁴ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 5/06 – prečišćeni tekst

⁶⁵ „Sl. glasnik BiH“, br. 55/15

⁶⁶ Iznosi su iskazani sa PDV-om

Kod **Ministarstva saobraćaja** otvoreni postupak nabavke dodatne opreme za projekat „Sistem elektronske naplate i upravljanja Javnim gradskim prevozom“ pokrenut je 18. 6. 2021. godine, procijenjene vrijednosti od 468.000 KM. Tendersku dokumentaciju preuzelo je 15 potencijalnih ponuđača, a dostavljena je jedna ponuda ponuđača „BS Telecom Solutions“ d.o.o. Sarajevo u vrijednosti od 468.000 KM, s kojim je i zaključen ugovor 27. 9. 2021. godine.

Ugovorom o nabavci dodatne opreme za projekat „Sistem elektronske naplate i upravljanja Javnim gradskim prevozom“ utvrđeno je da rok za izvršenje obaveze koja je predmet ugovora ne može biti duži od šest mjeseci od dana potpisivanja ugovora (što je do 21. 2. 2022. godine), a ugovoreno je plaćanje 90% po privremenim situacijama po stepenu gotovosti i 10% zadržanog dijela po ispostavljenj okončanoj situaciji. Prva privremena situacija ispostavljena je 31. 10. 2021. godine, a do kraja fiskalne godine realizovano je ukupno 336.386 KM, što je 72%.

Napominjemo da je u 2018. godini nakon postupka nabavke za projekat „Izgradnja i opremanje tramvajskih stajališta za kontrolisanu naplatu karata i uvođenje elektronskog sistema naplate“ zaključen okvirni sporazum sa konzorcijem „BH Telecom Solution“ d.o.o. Sarajevo i „Euro-asfalt“ d.o.o. Sarajevo ukupne vrijednosti od 12.164.330 KM. Na osnovu ovog sporazuma 19. 10. 2018. godine zaključen je Ugovor za I fazu radova izgradnje i opremanja tramvajskih stajališta za kontrolisanu naplatu karata i uvođenje elektronskog sistema naplate u iznosu od 7.115.064 KM. U 2019. godini po ovom ugovoru iskazan je izdatak po fakturama dobavljača u iznosu od 4.611.288 KM, a u 2021. godini iskazani su izdaci u iznosu ne manjem od 606.888 KM.⁶⁷ Prema osmoj privremenoj situaciji od 30. 11. 2021. godine kumulativno je izvedeno radova po ovom ugovoru u iznosu od 5.567.344 KM, što je 78% od ugovorene vrijednosti. Prema prezentiranoj dokumentaciji prva privremena situacija ispostavljena je 24. 12. 2019. godine, a do kraja 2021. godine nisu okončani ugovoreni radovi zbog čega nije postupljeno u skladu s članom 7. Ugovora kojim je definisan rok za izvođenje radova do 180 kalendarskih dana od obostranog potpisivanja ugovora i uvođenja izvođača u posao. **Nije nam prezentirana dokumentacija o razlozima prekoračenja ugovorenih rokova, niti je naplaćena ugovorena kazna, iako je prvobitno ugovoreni rok za izvođenje radova istekao u maju 2020. godine.**

Zavod za izgradnju je Planom javnih nabavki za 2021. godinu planirao provođenje nabavki ukupne vrijednosti 4.724.877 KM, a zaključeni su ugovori ukupne vrijednosti od 1.431.938 KM. **Planom javnih nabavki Zavod za izgradnju planirao je provođenje javnih nabavke u ime i za račun drugih ugovornih organa koji nisu u njegovoj nadležnosti, što nije u skladu sa Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave Kantona Sarajevo. Ovo utiče na obavljanje stručnih poslova koje Zavod treba da vrši.**

Između ostalih, revidirani su postupci vezani za izvođenje radova na izgradnji Javne kolektivne garaže G3 u ulici Kolodvorska, Općina Novo Sarajevo, radovi na vanjskom uređenju sa rekonstrukcijom kolskih saobraćajnica, izmještanju i izgradnji novih podzemnih instalacija. Naime, ugovor o izvođenju ovih radova potpisali su Ministarstvo saobraćaja, Zavod za izgradnju i „Unigradnja“ d.d. Sarajevo 20. 7. 2020. godine u vrijednosti od 4.422.600 KM. Rok za izvođenje radova definisan je za 15. 11. 2020. godine. U toku 2021. godine provedena su četiri pregovaračka postupka bez objave obavještenja za izvođenje radova povezanih sa osnovnim ugovorom iz 2020. godine u ukupnoj vrijednosti od 313.572 KM. Zaključivanjem dopunskih ugovora produžavao se rok za izvođenje radova. Uvidom u tehničku specifikaciju dopunskih ugovora, ne možemo potvrditi da se radilo o nepredviđenim radovima, odnosno ne možemo potvrditi da se izvođenje radova za koje su se zaključivali dopunski ugovori nije moglo odvojiti od osnovnog ugovora bez većih nepogodnosti za ugovorni organ. Na ovaj način nije postupljeno u skladu sa članom 23. Zakona o javnim nabavkama.

Preporuka:

- ***javne nabavke za potrebe drugih ugovornih organa provoditi u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i njegovim aktima, te pregovaračke postupke bez objave obavještenja provoditi u slučajevima koji su definisani Zakonom o javnim nabavkama.***

⁶⁷ Tri privremene situacije (od šeste do osme) za period septembar – novembar 2021. godine

9. SUDSKI SPOROVI

Prema podacima Ministarstva finansija, Kanton nema neevidentiranih obaveza po pravosnažnim presudama i izvršnim sudskim rješenjima po osnovu tužbi zaposlenika iz radnopravnog odnosa na 31. 12. 2021. godine, s obzirom na to da su na osnovu Zaključka Vlade od 24. 2. 2022. godine obaveze za glavnica u iznosu od 8.237.379 KM evidentirane u finansijskim izvještajima za 2021. godinu.

Prema podacima Pravobranilaštva Kantona, do kraja 2021. godine protiv kantonalnih budžetskih korisnika vodilo se 1.458 neriješenih sporova u vrijednosti od 109.465.574 KM, od kojih se najveći broj odnosi na tužbe iz radnih odnosa.

Podaci o tužbama protiv kantonalnih budžetskih korisnika, koje u zavisnosti od ishoda spora predstavljaju potencijalne obaveze Kantona, nisu objavljeni u Bilješkama uz konsolidovane godišnje finansijske izvještaje.

Kanton je tužitelj u 240 postupaka u vrijednosti od 40.278.523 KM, po osnovu utvrđivanja prava vlasništva, utuženih potraživanja, itd.

Preporuka:

- *podatke o tužbama protiv kantonalnih budžetskih korisnika objaviti u Zabilješkama uz konsolidovane godišnje finansijske izvještaje.*

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo je u ostavljenom roku, 28. 9. 2022. godine, dostavilo komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2021. godinu, uz koji su priloženi i komentari više budžetskih korisnika (Ministarstvo finansija, Ministarstvo za boračka pitanja, Ministarstvo privrede, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade, Ministarstvo kulture i sporta, Zavod za izgradnju Kantona, Uprava policije, Kantonalna uprava civilne zaštite i Direkcija za puteve). Zaključak Vlade Kantona o usvajanju teksta Komentara na Nacrt dostavljen je 29. 9. 2022. godine.

U komentaru su data obrazloženja koja se odnose na: uspostavljanje sistema internih kontrola, planiranje i izvršenje Budžeta, izvještavanje, način praćenja utroška namjenskih sredstava, prihode od koncesija, način korištenja i davanja u najam poslovnih prostora i evidentiranje potraživanja po ovom osnovu, donošenje propisa o uređenju načina korištenja poslovnih prostora, obračun plaća i donošenje kantonalnog propisa o plaćama i naknadama policijskih službenika, zaključivanje ugovora o djelu, zakup objekta kolektivnog stanovanja, date transfere za kulturu, evidentiranje kratkoročnih i sumnjivih i spornih potraživanja, evidentiranje stalnih sredstava, dugoročne plasmane, kratkoročna razgraničenja, popis sredstava i obaveza, izvještaj o novčanim tokovima, vanbilansnu evidenciju, javne nabavke i sudske sporove.

Uvažen je i inkorporiran u Izvještaj dio komentara u vezi s dugoročnim plasmanima Ministarstva za boračka pitanja u dijelu perioda na koji se odnose plasmani, te je u nalazu i zaključku izmijenjen period za dugoročne plasmane koji se odnose na kredite za zapošljavanje (1997–2017. godine).

Za komentare koje nismo prihvatili, jer nisu dostavljena adekvatna obrazloženja i dodatna dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza, dajemo sljedeća obrazloženja:

- u vezi sa načinom sačinjavanja izvještaja o novčanim tokovima, Ministarstvo finansija navelo je da je izvještaj sačinjen u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Međutim, s obzirom na to da u izvještaju nisu iskazani svi prilivi novca u 2021. godini, navedeno nismo mogli potvrditi, te je s tim u vezi data preporuka u izvještaju;
- vezano za izvršene preraspodjele tokom 2021. godine, Ministarstvo finansija dostavilo je obrazloženje da su se preraspodjele vršile najviše do 10% ukupno odobrenih rashoda i izdataka po budžetskom korisniku, ali nije prezentirana dodatna dokumentacija kojom bismo to mogli

potvrditi. U obrazloženju je navedeno da će se u 2022. godini sačinjavati sveobuhvatni izvještaj preraspodjela. Također, komentar vezan za izvještavanje o utrošku sredstava iz tekuće rezerve nismo mogli prihvatiti s obzirom na to da Ministarstvo finansija nije adekvatno planiralo sredstva tekuće rezerve i u rebalans nije uključilo inicijalno planirana sredstva od 1.920.000 KM, te da sačinjeni izvještaj o izvršenju tekuće rezerve za 2021. godinu navodi na zaključak da je, u odnosu na rebalansom odobrenih 5.230.500 KM, izvršeno 5.443.948 KM sredstava;

- u vezi s komentarom o unosu planiranih veličina u Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta, Ministarstvo finansija je navelo da su podaci za plansku veličinu preneseni iz usvojenog budžeta, ali nije obrazložilo utvrđene razlike u unesenim planskim pozicijama. S tim u vezi, komentar Ministarstva nije uticao na nalaze i preporuke u Nacrtu;
- u vezi s javnom nabavkom za izvođenje radova na javnoj kolektivnoj garaži G3, Zavod za izgradnju je, između ostalog, naveo da izvršeni radovi predstavljaju neodvojivi dio nabavke te je s tim u vezi proveden pregovarački postupak bez objave obavještenja o nabavci. Obrazloženje nismo prihvatili jer revizijom navedeno nismo mogli potvrditi, niti je dostavljena dodatna dokumentacija koja bi uticala na izmjenu nalaza.

U komentarima su ponovo data obrazloženja koja su prezentirana tokom obavljanja revizije, u vezi s nalazima koji se odnose na uspostavljanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole na nivou Kantona, prihode od koncesija Ministarstva privrede, donošenje propisa o uređenju korištenja poslovnih prostora, zaključivanje ugovora o djelu, iskazana kratkoročna, sumnjiva i sporna potraživanja i kratkoročna razgraničenja Zavoda za izgradnju i evidentiranje stalnih sredstava Direkcije za puteve. Budući da nisu prezentirane nove činjenice i dostavljena dodatna dokumentacija, ova obrazloženja nisu imala uticala na izmjenu nalaza i preporuka.

U komentarima je navedeno da su preduzete, i da će se preduzeti određene aktivnosti po datim preporukama, koje se odnose na sljedeće:

- u vezi s praćenjem utroška namjenskih prihoda i primitaka, u toku je izrada procedure kojom će se urediti ovo pitanje na jedinstven način za sve korisnike budžeta Kantona;
- u vezi s fakturisanjem koncesionih naknada koncesionarima, Ministarstvo privrede je navelo da će za rješavanje ovog pitanja uspostaviti adekvatan sistem do kraja 2022. godine;
- pripremljen je Nacrt zakona o plaćama i naknadama policijskih službenika Kantona i Uprava policije ga je dostavila na mišljenje nadležnim organima, nakon čega će ga proslijediti u dalju proceduru na usvajanje;
- s ciljem zaključivanja kupoprodajnog ugovora za nekretninu kolektivnog stanovanja u naselju Otes za koje Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice plaća značajne iznose zakupa, Ministarstvo je u 2022. godini planiralo sredstva za nabavku građevina u iznosu od 979.000 KM namijenjene za kupovinu ovog objekta, u svrhu trajnog rješavanja smještaja stambeno nezbrinutih osoba sa područja Kantona i osoba koje su u stanju socijalne potrebe;
- vezano za izgradnju, odnosno dovođenje u upotrebno stanje objekata koji se duži niz godina vode kao sredstva u pripremi, Zavod za izgradnju naveo je da će poduzeti aktivnosti na podnošenju tužbe na naknadu štete ili predaju u posjed neuknjiženih stanova, te da će u 2022. godini utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza i izvršiti potrebna usklađivanja. Vezano za provođenje nabavki za druge ugovorne organe, Zavod je naveo da su pokrenute aktivnosti prema Ministarstvima i Općinama s ciljem prestanka zaključivanja ugovora u kojima je navedena obaveza provođenja javnih nabavki;
- vezano za evidentiranje potencijalnih obaveza i potraživanja, Ministarstvo finansija je navelo da će u popisu 2022. godine provesti popis svih sporova evidentiranih u Pravobranilaštvu Kantona,



te da će podatke o sporovima objaviti u Zabilješkama uz konsolidovane godišnje finansijske izvještaje;

- Ministarstvo kulture i sporta navelo je da će u narednom periodu poduzeti sve što je potrebno kako bi se provele preporuke Ureda.

Korisnici nisu imali značajna neslaganja na tekst Nacrta, te je većim dijelom izražena spremnost na poduzimanju aktivnosti s ciljem postupanja po datim preporukama.

Koordinatorica rada u Sektoru za finansijsku
reviziju institucija kantona, gradova i općina

Amela Mulahalilović

Tim za reviziju

Azra Milak – voditeljica tima

Vildana Hadžović – članica tima



V PRILOG: KONSOLIDOVANI GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI



Konsolidovani Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2021. godinu						
Naziv institucije: Kanton Sarajevo						
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat (3/2x100)	
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini			
1	2	3	4	5	6	
I PRIHODI (od 1 do 16)	1.043.327.596	936.825.311	852.331.483	-106.502.285	89,79	
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	766.915.381	801.344.225	688.580.803	34.428.844	104,49	
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	118.500.486	120.840.671	108.755.042	2.340.185	101,97	
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	80.000	47.985	77.533	0	59,98	
Porezi na dobit preduzeća	118.420.486	120.792.686	106.677.509	0	102	
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	0	0	0	0	0	
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0	0	0	
3. Porezi na plaću i radnu snagu	410.000	335.766	218.460	-74.234	81,89	
4. Porez na imovinu	12.200.000	10.591.922	10.737.974	-1.608.078	86,82	
5. Domaći porezi na dobra i usluge	154.200	247.699	365.063	0	160,63	
6. Porez na dohodak	165.167.675	176.435.107	158.825.998	0	106,82	
7. Prihodi od indirektnih poreza	470.413.517	492.872.978	409.613.178	0	104,77	
8. Ostali porezi	69.503	20.082	65.088	0	28,89	
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	188.415.781	108.121.742	101.226.296	-80.294.039	57,38	
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	2.685.599	1.378.240	2.124.157	-1.307.359	51,32	
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	1.589.756	473.210	1.065.078	0	29,77	
Ostali prihodi od imovine	22.741	19.441	143.004	0	85,49	
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	1.000.100	824.264	868.001	0	82,42	
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	72.000	60.908	46.930	0	84,59	
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	85	27	0	0	
Prihodi od privatizacije	1.000	297	1.103	0	29,70	
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	0	35	16	0	0	
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	176.393.352	98.342.682	90.227.997	-78.050.670	55,75	
Administrativne takse	5.540.000	4.871.110	3.913.305	0	87,93	
Sudske takse	9.960.000	10.665.400	7.400.379	0	107,08	
Komunalne naknade i takse	8.000	10.324	11.748	0	129,05	
Ostale budžetske naknade i takse	62.845.764	36.977.097	37.442.321	0	58,84	
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	40.909.799	16.545.494	14.498.569	0	40,44	
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	50.148.410	27.679.938	24.733.877	0	55,20	
Neplanirane uplate – prihodi	6.981.379	1.593.319	2.227.800	0	22,82	
Novčane kazne	9.182.330	8.395.854	8.868.569	0	91,43	
Drugi tekući prihodi	154.500	4.966	5.553	-149.534	3,21	
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	87.996.434	27.359.344	62.524.384	-60.637.090	31,09	
11. Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	8.555.130	4.600.198	3.239.008	0	53,77	



12.	Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	63.046.170	17.217.040	53.086.726	0	27,31
13.	Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada	195.800	0	0	0	0
14.	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	14.123.336	4.934.039	5.293.815	0	34,94
15.	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	548.1352	37	60	0	0,01
16.	Donacije	1.527.646	608.030	904.775	0	39,60

	II RASHODI (od 1 do 7)	976.408.970	884.471.529	807.502.495	-91.937.441	90,58
1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	442.917.651	430.362.454	421.484.462	-12.555.197	97,17
	Bruto plaće i naknade plaća	390.656.126	379.373.672	373.315.481	0	97,11
	Naknade troškova zaposlenih	52.261.525	50.988.782	48.168.981	0	97,56
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	44.439.592	42.709.075	42.274.018	-1.730.517	96,11
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	112.493.115	80.477.535	73.331.950	-32.015.580	71,54
	Putni troškovi	2.936.723	954.111	423.815	0	32,49
	Izdaci za energiju	18.950.530	18.652.695	16.214.169	0	96,43
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	7.582.042	6.711.555	6.474.311	0	88,52
	Nabavka materijala i sitnog inventara	15.145.827	8.973.140	8.797.434	0	59,24
	Izdaci za usluge prevoza i goriva	2.594.589	1.784.099	1.482.776	0	66,76
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	4.010.080	2.975.225	2.883.206	0	74,19
	Izdaci za tekuće održavanje	11.629.119	9.566.927	7.221.607	0	82,27
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	3.714.584	1.393.210	1.278.489	0	37,51
	Ugovorene i druge posebne usluge	45.930.641	29.466.573	28.558.143	0	84,15
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	282.752.050	281.663.335	226.355.874	-1.088.715	99,61
	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	1.027.750	1.273.463	70.000	0	123,91
	Tekući transferi pojedincima	91.172.030	88.248.593	79.766.458	0	96,79
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	63.491.438	56.296.828	36.091.851	0	88,67
	Subvencije javnim preduzećima	95.587.326	101.414.528	78.500.925	0	106,12
	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	20.500.000	17.754.415	19.923.545	0	86,61
	Subvencije finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Tekući transferi u inostranstvo	100.000	100.000	100.000	0	100
	Drugi tekući rashodi	10.893.496	16.575.508	11.903.095	0	152,16
5.	Kapitalni transferi	73.498.435	46.431.738	41.523.492	-27.066.697	63,17
	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	9.487.438	6.688.188	7.529.929	0	70,50
	Kapitalni transferi pojedincima	13.417.974	17.733.610	3.539.239	0	132,16
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	17.990.572	3.592.626	16.669.471	0	19,97
	Kapitalni transferi javnim preduzećima	32.602.451	18.417.314	13.138.123	0	56,49
	Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi u inostranstvo	0	0	646.730	0	0
6.	Izdaci za kamate	5.777.627	2.827.392	2.532.699	-2.950.235	48,94
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	0	0	0	0	0
	Izdaci za inostrane kamate	2.644.723	984.630	995.120	0	37,23
	Kamate na domaće pozajmljivanje	3.132.904	1.842.762	1.537.579	0	58,82
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama	0	0	0	0	0
7.	Tekuća budžetska rezerva	14.530.500				0
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	66.918.626	52.353.782	44.626.986	-14.564.844	78,23



	III TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA	0	0	0	0	0
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	5.618.548	25.245	623.318	-5.593.303	0,45
	Primici od prodaje stalnih sredstava	5.618.548	25.244	348.414	0	0,45
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	0	1	174.904	1	0
	Ostali kapitalni primici	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	148.136.207	58.108.500	41.434.228	-90.027.707	39,23
	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	14.949.377	3.381.718	29.037	0	22,62
	Nabavka građevina	50.111.700	17.615.221	4.496.227	0	35,15
	Nabavka opreme	28.133.948	8.858.375	8.435.599	0	31,49
	Nabavka ostalih stalnih sredstava	2.981.567	2.713.161	1.792.609	0	91,00
	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	7.318.412	2.086.804	2.458.586	0	28,51
	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	44.641.203	23.453.221	23.222.170	0	52,54
	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	142.517.659	58.083.255	40.910.910	-84.434.404	40,76
	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)	-75.599.033	-5.729.473	3.918.078	69.869.580	7,58
	IV TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI			16.563.246	0	0
1.	Primici od finansijske imovine	6.521.119	6.043.433	3.220.131	-477.686	92,67
	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	3.386.582	2.908.972	669.037	0	85,90
	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	0	0	0	0	0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	3.143.537	3.134.461	2.551.094	0	100
	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za finansijsku imovinu	100	0	2.500.000	-100	0
	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	0	0	0	0	0
	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0
	Ostala domaća pozajmljivanja	100	0	2.500.000	-100	0
	Pozajmljivanje u inostranstvo	0	0	0	0	0
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1-2)	6.521.019	6.043.433	720.131	-477.586	92,68
	V TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA				0	0
1.	Primici od zaduživanja	88.160.709	29.599.742	16.563.248	-58.560.957	33,57
	Primici od dugoročnog zaduživanja	88.160.709	29.599.742	16.563.248	-58.560.957	33,57
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od domaćeg zaduživanja	88.160.709	29.599.742	16.563.248	0	33,57



	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za otplate dugova	19.082.695	15.819.487	27.780.874	-3.263.208	82,90
	Otplate dugova primljenih kroz Državu	0	0	0	0	0
	Vanjske otplate	13.936.770	10.853.305	9.469.828	0	77,88
	Otplate domaćeg pozajmljivanja	5.145.925	4.966.182	18.311.046	0	96,51
	Otplate unutaršnjeg duga	0	0	0	0	0
	Otplate duga po izdatim garancijama	0	0	0	0	0
	Otkup duga	0	0	0	0	0
	C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1-2)	60.078.014	13.780.255	-11.217.628	-56.297.759	19,95
	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	0	14.094.215	-6.579.419	14.094.215	0

Rukovodstvo je konsolidovani Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2021. godinu odobrilo 2. 3. 2022. godine.

Ministar finansija
Davor Čičić

Konsolidovani Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine			
Naziv institucije: Kanton Sarajevo			
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3)x100
1	2	3	4
I AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	409.474.777	250.825.460	
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	359.203.089	200.076.412	
2. Vrijednosni papiri	0	0	
3. Kratkoročna potraživanja	49.802.180	45.577.511	
4. Kratkoročni plasmani	10.903	11.927	
5. Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	188.091	3.491.214	
6. Zalihe materijala i robe	0	0	
7. Zalihe sitnog inventara	0	0	
8. Kratkoročna razgraničenja	270.514	1.668.396	
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	984.179.199	930.946.287	
9. Stalna sredstva	1.173.569.695	1.120.642.443	
10. Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	347.941.980	328.044.731	
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	825.627.715	792.597.712	
12. Dugoročni plasmani	30.672.740	32.461.463	
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	30.672.740	32.461.463	
15. Vrijednosni papiri	0	194.665	
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	0	194.665	
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	0	0	
18. Dugoročna razgraničenja	127.878.744	105.887.112	
UKUPNO AKTIVA (A+B)	1.393.653.976	1.181.771.747	
II PASIVA			
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	449.026.389	306.734.061	
19. Kratkoročne tekuće obaveze	80.991.045	46.381.915	
20. Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	
21. Kratkoročni krediti i zajmovi	1.238	3.448	
22. Obaveze prema zaposlenicima	96.575.104	85.207.288	
23. Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	6.018.210	9.953.379	
24. Kratkoročna razgraničenja	265.440.792	165.188.031	
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	236.565.815	152.249.899	
25. Dugoročni krediti i zajmovi	236.565.815	152.249.899	
26. Ostale dugoročne obaveze	0	0	
27. Dugoročna razgraničenja	0	0	
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	708.061.772	722.787.787	
28. Izvori stalnih sredstava	695.384.696	724.634.552	
29. Ostali izvori sredstava	35.526.007	37.358.022	
30. Izvori sredstava rezervi	0	0	
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	0	0	
32. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	22.848.931	39.204.787	
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	1.393.653.976	1.181.771.747	

Rukovodstvo je konsolidovani Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine odobrilo 28. 2. 2022. godine.

**Ministar finansija
Davor Čičić**



Konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine		
Naziv institucije: Kanton Sarajevo		
Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
	I NOVČANI PRIMICI	
1	Prihodi (od 2 do 6)	937.302.671
2	Prihodi od poreza	801.344.225
3	Neporezni prihodi	107.567.155
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	22.425.268
5	Kapitalni transferi	4.934.076
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	1.031.947
7	Kapitalni primici i transferi (8)	25.244
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	25.244
9	Finansiranje (od 10 do 12)	35.643.175
10	Primici od finansijske imovine	6.043.433
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	299.599.742
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	972.971.090
14	II NOVČANE ISPLATE	
15	Rashodi (od 16 do 21)	789.925.524
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	420.654.626
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	42.121.795
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	41.056.331
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	267.424.093
20	Kapitalni transferi	15.841.287
21	Izdaci za kamate	2.827.392
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	17.825.310
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	17.825.310
24	Finansiranje (25 + 26)	6.093.579
25	Izdaci za finansijsku imovinu	0
26	Izdaci za otplate dugova	6.093.579
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	813.844.413
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 - 27) ili (27 - 13)	159.126.677
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	200.076.412
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	359.203.089

Rukovodstvo je konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine odobrilo 28. 2. 2022. godine.

Ministar finansija
Davor Čičić